

Årsrapport 2016

**Gjensidige Forsikring
Nordmøre og Romsdal**

175 år
1841 - 2016

Visjon

«Vi skal kjenne kunden best og bry oss mest»

Gjensidige Nordmøre og Romsdal er et lokalt, selvstendig og kundeeid forsikringsselskap med konsesjon på brannforsikring. I vårt distrikt har vi enerett til salg av Gjensidige Forsikring ASA sine produkter.

Selskapet har kontorer i Molde og Kristiansund, og hadde 24 ansatte ved utgangen av 2016. Selskapets forvaltningskapital er 493 mill. kroner, hvorav 478 mill. kroner er plassert i aksjer, obligasjoner, eiendom og i pengemarkedet.

Kundeutbytte

Kundeutbytte er en fordel man oppnår som skadeforsikringskunde i Gjensidige – det eneste forsikringsselskapet i Norge der overskuddet deles med kundene.

6,7 mill.
i kunde-
utbytte

Våre markedsområder

Privatmarkedet

Vi har kunderådgivere med lang erfaring og høy kompetanse, som vil ivareta ditt totale behov innen forsikring, bank og sparing. Vi hjelper deg til å ta riktige valg, og gir deg fordeler og rabatter når du samler forsikring, bank og sparing hos oss.

Næringslivsmarkedet

Vi har bred erfaring på forsikringsløsninger til næringslivet. Vi tilbyr bedriften alt fra tjenstepensjon til forsikring av bedriftens eiendeler og ansatte. I et nært samarbeid med våre forsikringsrådgivere finner vi den riktige forsikringsløsningen for din bedrift.

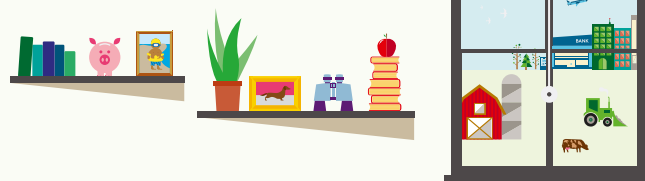
Landbruksmarkedet

Vi tilbyr ulike forsikringsløsninger som omfatter alle behov for å sikre deg selv, familien og driften på gården. I fellesskap med våre dyktige rådgivere finner vi forsikringsløsninger som er tilpasset ditt behov.

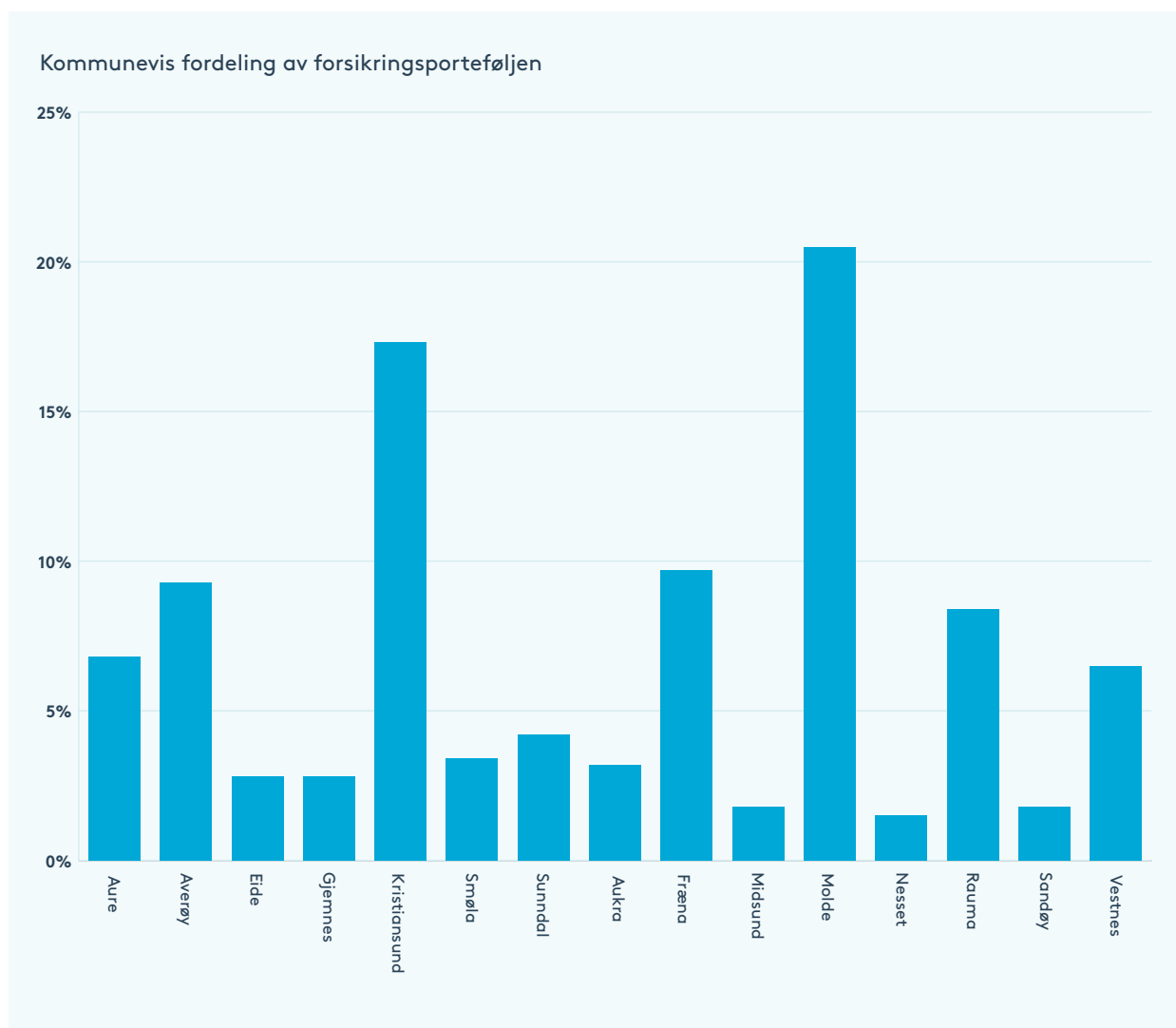
Organisasjonsmarkedet

Gjensidige Nordmøre og Romsdal har samarbeidsavtaler med ulike yrkes-/interesseorganisasjoner. Disse har gunstige forsikringsordninger som gir deg som medlem store fordeler.

19.000
kunder

Forsikringsportefølje på 287 millioner kroner

Innhold

Leder	4	Egenkapitalendring	25
Nøkkeltall	6	Noter	26
Jubileumsfeiring på Romsdalsmuseet	8	Idrettsseminar i Molde og Kristiansund	48
Styrets beretning for driftsåret 2016	11	Revisors beretning	50
Resultatregnskap	20	Daglig ledelse	53
Balanse	22	Styrende organer	54
Kontantstrømanalyse	24	Definisjoner – faguttrykk	55

I 2016 markerte vi at vi har drevet virksomhet i 175 år. Vi hadde en rekke arrangementer gjennom året med bl.a. et flott jubileumsarrangement på Romsdalsmuséet hvor alle våre kunder var invitert. Det er ikke tvil om at vi er en vital 175 åring! Et selskap som står sterkt i markedet.

En vital 175-åring! – med historisk godt resultat

Foto: STUDIOISTAD

Et svært godt resultat

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal (GFNR) har levert et svært godt resultat i 2016, med et samlet overskudd på 63,9 millioner kroner. Resultatene er gode innenfor både brann- og naturforretningen, agentforretningen og innen finansområdet. Dette er vi svært godt fornøyd med.

Finansområdet bidrar mest til resultatet i 2016. Dette er et viktig område for selskapet og vi er derfor godt fornøyd med at resultatet har løftet seg etter et heller svakt resultat i 2015. Finansresultatet må vurderes over tid. Siden 2003 har vi i 11 av 14 år hatt høyere avkastning enn referanseindeksen. Dette er en sterk presentasjon.

Vekst er viktig for å kunne utvikle seg. Vi er ikke fornøyd med premieveksten i 2016. Etter flere år med god vekst så opplevde vi 2016 en svak vekst på under 1 % i brutto premie. Årsaken er sammensatt, men et tøft år for næringslivet i vår region er hovedårsaken.

Erstatningskostnadene er noe høyere i 2016 enn gjennomsnittet for de siste fem årene. Erstatningskostnadene vil svinge. Vi hadde frem til 2016 lagt bak oss en rekke år med lave erstatningsutbetalinger.

Kundeutbytte

Kundene gir oss svært gode tilbakemeldinger gjennom kundetilfredshetsundersøkelser, og gjennom høy kundelojalitet. Kundeutbytte som vi betaler til våre kunder bygger kunde-

lojalitet. Vi har klare målsettinger om å levere stabilt høyt kundeutbytte. Til utbetaling i 2017 har vi satt av ca. 13 % av innbetalt premie. Dette er på nivå med gjennomsnittet for de siste 5 årene. Vi er svært opptatt av å utbetale kundeutbytte på et stabilt høyt nivå. I år med gode resultat setter vi av ekstra penger til kundeutbytte for å møte en eventuell negativ utvikling i resultatet i fremtiden. Det gir våre kunder trygget for at vi også i fremtiden skal være i stand til å betale ut kundeutbytte.

Skadeforebygging og bidrag til lokal kultur og idrett

Vi bidrar årlig med store beløp til forebygging av brann. Vi gir bl.a. våre privatkunder bidrag til el-kontroll av bolig, landbrukskunder får bidrag til termografi av elektriske anlegg og vi bidrar til definerte forebyggingsprosjekter hos våre næringslivskunder. I tillegg er vi opptatt av å gi bidrag til brannvesene rundt om i vårt markedsområde slik at de kan jobbe aktivt med skadeforebygging innen brann.

Vi er også en stor bidragsyter til lokal kultur og idrett. I år har vi satt av 8 millioner kroner til dette formålet. Vi har aldri tidligere satt av et så høyt beløp. Det er lag og organisasjoner i hele vårt markedsområde som vil kunne søke om bidrag gjennom Dugnadsløftet.

Et forsikringsmarked i endring

Teknologi og kundeferdighet endrer seg stadig raskere. Mye tyder på at vi er inne i en brytningstid og flere bruker uttrykk som «den fjerde industrielle revolusjon» hvor roboter

sammen med internett tar over en rekke oppgaver som tidligere er utført av mennesker. Dette vil utfordre måten vi jobber på. I samarbeid med Gjensidige Forsikring ASA jobber vi aktivt med digitalisering for å møte kundenes behov. Dette er også viktig for å møte morgendagens krav til effektivitet. Vi tror fortsatt at det vil være behov for våre dyktige og kompetente medarbeidere, men måten vi jobber på og utvikler vår kunnskap på må stå i forhold til den endrede tiden.

Samarbeid

GFNR samarbeider tett med de andre brannkassene i Norge. Dette samarbeidet er styrket de siste årene og gir oss et strategisk fundament for å løse de utfordringer som vi står ovenfor som følge av bl.a. et endret forsikringsmarked og strengere regulatoriske krav til oss som forsikringsselskap.

Gjensidig Forsikring ASA er og har vært en viktig samarbeidspartner for oss. Vi er derfor fornøyd med at vi har inngått en ny strategisk samarbeidsavtale med Gjensidige Forsikring ASA. Sammen har vi store ambisjoner for fremtiden. Målsettingen om at vi skal være best på kundeorientering står fast. Vi skal kjenne kunden best og bry oss mest.

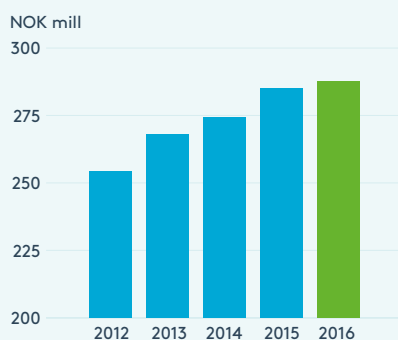

Vidar Skaar
Adm. direktør

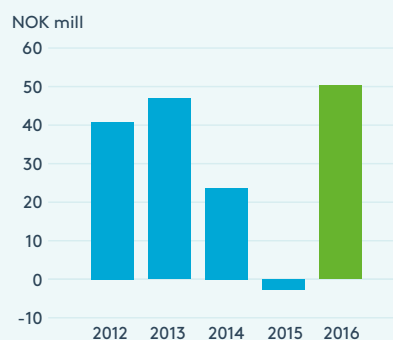

Nøkkeltall

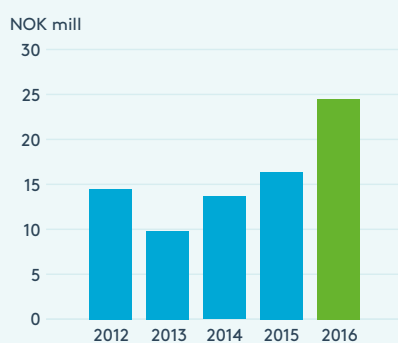
Forfalt premie brutto, alle bransjer

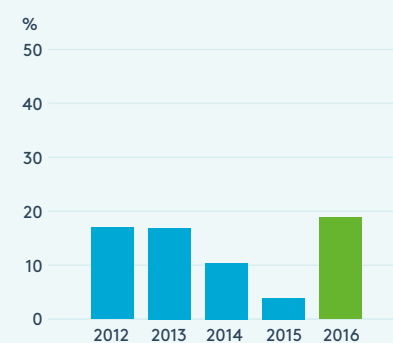
Netto finansinntekter

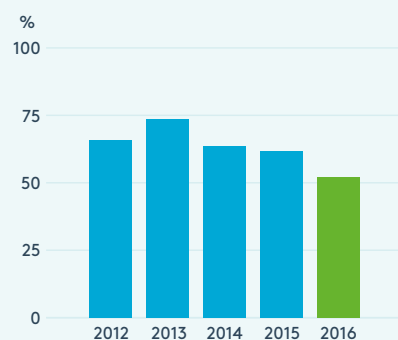
Underwritingresultat, forsikring

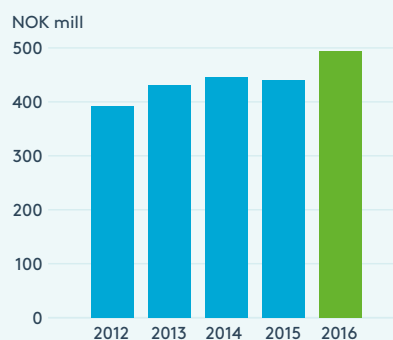
Avkastning på egenkapitalen

Combined Ratio

Forvaltningskapital

Finansielle nøkkeltall

Tall i tusen kr.	2016	2015	2014	2013	2012
Forfalt premie brutto, alle bransjer	287.729	284.950	274.474	268.006	254.399
Forfalt premie brutto, brann og natur	53.574	52.773	48.473	46.130	49.218
Premieinntekter for egen regning, brann og natur	46.892	42.904	37.399	37.232	42.283
Erstatningskostnader for egen regning, brann og natur	-23.489	-18.610	-16.304	-19.208	-16.392
Driftskostnader	-27.006	-32.059	-30.624	-30.756	-31.542
Provisjonsinntekter	26.097	24.116	23.177	22.564	20.116
Underwritingresultat, forsikring	22.494	16.351	13.648	9.832	14.465
Netto finansinntekter	50.343	-2.679	23.722	46.894	40.760
Driftsresultat før skatt	72.885	13.732	35.665	54.767	49.246
Totalresultat	63.873	9.123	27.895	44.830	53.356
Egenkapital	409.232	360.664	349.766	337.372	309.413
Forvaltningskapital	493.151	440.152	446.135	430.295	391.133
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	466.652	443.144	438.215	410.714	383.645
Solvenskapital, Solvens II-regelverket	408.444	337.664	-	-	-

Kortsiktige avsetninger, utbetales påfølgende år

Gavemidler allmenntilgitt formål	8.000	5.050	6.000	6.000	6.000
Skadeforebyggende tilskudd	2.000	131	2.000	3.000	0
Kundeutbytte	6.700	6.325	7.500	6.687	6.345

Tall i %

Endring i forfalt premie brutto, alle bransjer	1,0	3,8	2,4	5,6	2,9
Skadeprosent for egen regning	50,1	43,4	43,6	51,6	38,8
Kostnadsandel for egen regning	1,9	18,5	19,9	22,0	27,0
Combined Ratio	52,0	61,9	63,5	73,6	65,8
Avkastning på egenkapitalen	18,9	3,9	10,4	16,9	17,0
Finansavkastning, verdjustert	10,8	-0,6	5,4	11,4	10,6
Finansbidrag	107,4	-6,2	63,4	126,0	96,4
Resultatgraden for egen regning	155,4	32,0	95,4	147,1	116,5
Solvensmargin Solvens II	403,0	349,0	-	-	-

Antall

Antall ansatte i Gjensidige Nordmøre og Romsdal	24	23	25	25	25
Sykefravær	0,7 %	0,8 %	1,7 %	1,5 %	0,5 %

Forklaringer

Forfalt premie brutto, alle bransjer	Premie egenregning (brann og natur) og premie provisjonsforretning (øvrig skadeforsikring)
Provisjonsinntekter	Inntekter provisjonsforretning, dvs. salg av forsikring på vegne av Gjensidige Forsikring ASA
Endring i forfalt premie brutto, alle bransjer	Endring i forhold til året før
Skadeprosent for egen regning	Erstatningskostnader for egen regning målt mot premieinntekter
Kostnadsandel for egen regning	for egen regning
Kostnadsandel for egen regning	Driftskostnader minus provisjonsinntekter målt mot premieinntekter for egen regning
Combined Ratio	Skadeprosent pluss kostnadsandel
Underwritingresultat forsikring	Premieinntekter og provisjonsinntekter minus erstatnings- og driftskostnader
Egenkapital	Opptjent egenkapital
Avkastning på egenkapitalen	Resultat før skattekostnad i prosent av gjennomsnittlig egenkapital
Netto finansinntekter	Finansinntekter minus finanskostnader
Finansavkastning	Netto finansinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital
Resultatgrad for egen regning	Driftsresultatet i prosent av premieinntekter for egen regning
Finansbidrag	Netto finansinntekter i prosent av premieinntekter for egen regning
Solvenskapital	Tellende kapital beregnet etter Solvens II-regelverket, gjeldende fra 2016
Solvensmargin	Tellende kapital over regulatorisk kapitalkrav ihht Solvens II-regelverket

Jubileumsmarkeringen søndag 21. august 2016 ble akkurat den folkefesten som arrangementskomiteen hadde ønsket og håpet på. Værgudene spilte på lag med selskapet, og folk koste seg både inne og ute i de flotte omgivelsene på Romsdalsmuseet i Molde.

175 år
1841-2016

Jubileumsfeiring på Romsdalsmuseet

Tekst: Per Arnt Harnes / Foto: Grafia Reklamebyrå, Einar Engdal

Adm. dir. Vidar Skaar åpnet arrangementet da han ønsket alle velkommen og orienterte om programmet i museets nybygg, Krona. Ni kunder, som kan vise til medlemskap i nære slektsledd helt tilbake til 1841, ble framhevet og fikk en blomsterhilsen fra Skaar. Deretter overtok Martin Bredin på piano og operasanger Mads Wighus som framførte «Ved Rondan» av Edvard Grieg. Så var turen kommet til lektor Per Arnt Harnes som holdt et kåseri om selskapets historie i Auditoriet, før Bredin og Wighus avsluttet sekvensen innendørs med tre lystige og lette operainnslag.

Hensikten med jubileumsmarkeringen var først og fremst å lage et arrangement for folk flest, og i timene som fulgte foregikk det et yrende folkeliv rundt om på hele museumsområdet. En rekke lokale lag og foreninger fikk markedsføre seg gjennom å arrangere ulike aktiviteter for barn og ungdom. Vi kan nevne at Molde Cykleklubb hadde laget en liten ferdighetsløype på sykkel, mens Molde Hestesportklubb kunne tilby ponniridning. Luftgeværskyting

arrangert av Rauma Skytterlag, og bueskyting i regi av Harøy Bageskytterlag, fengte interessen til mange av de frammøtte. Det samme gjorde orienteringsløypa som MOI sto bak, samtidig som køen var lang for å score poeng under presisjonskastingen mot et håndballmål som Molde Håndballklubb tok seg av.

Brannbamsen Bjørnis var hovedpersonen i en forestilling om brannforebygging der mange barn fulgte nøye med. Molde Brannvesen hadde fått tildelt et stort område langs vegen mot Reknesstubburet og Gildehallen, og der foregikk det brannslukning ved bruk av ulike typer slukkeutstyr. Publikum fikk delta under kyndig veiledning av fagfolk.

Molde Janitsjar stilte opp presis kl. 14.45 ved Krona. Anført av Mads Wighus i front spilte korpset fengende toner på turen over museumsområdet til hovedscenen som var rigget til i den vestlige delen av Romsdalsmuseet. Resten av programmet fram til klokka 17 foregikk fra hovedscenen. Først slapp «Lærlingen»

Dugnadsløftets hovedprosjekter 2016.

Fine gevinster å vinne ved å prøve «lykken» hos Gjensidige.

Brannbamsen Bjørnis er alltid populær.

Amtmann Leths døtre med barneforestillingen «Troll, baller og bæsj» appellerte mest til de yngste!

Harøy Bogarskytterlag kunne by på bogeskyting.

Konsert med den lokale musikkgruppen Lærlingan.

Comet Kid avsluttet arrangementet med konsert.

til ledet av Rolf Magnus Orø. Så fulgte Mads Wighus og Martin Bredin som framførte en spesiell Gjensidigesang alias Funiculi Funicula med en tekst som refererte til statuttene for Dugnadsløftet. Innslaget ble en fin overgang til adm. dir. Vidar Skaar som orienterte om årets fordeling av omkring 4 millioner kroner til i alt 221 lag og foreninger. Tildelingen til de 11 hovedprosjektene i 9 ulike kommuner ble omtalt spesielt. Deretter foregikk utdelingen av hedersprisen «Årets Dugnadshelt.» For 2016 gikk denne prisen til Marit Aunan Nerland som har hele 50 års fartstid i Molde Janitsjar, samtidig

som hun også har drevet mye dugnadsarbeid for MOI i en årrekke. Marit Aunan Nerland er æresmedlem i begge disse foreningene.

Den store folkefesten som markerte 175-årsjubileet for selskapet, ble avsluttet med premieutdelinger for de ulike konkurransene som hadde foregått under arrangementet, før bandet Comet Kid entret scenen og holdt en konsert den siste timen. Det vanket mange lovord og mye positiv omtale av arrangementet både fra de frammøtte og fra media i etterkant av jubileumsfesten.

Årets dugnadshelt 2016, Marit Aunan Nerland, Molde og adm. dir. Vidar Skaar.

Vekteren, her i Rasmus Bjørkelo's skikkelse på Romsdalsmuseet under selskapets 175-årsfeiring. Foto: Grafia Reklamebyrå, Einar Engdal.

Gjensidige Nordmøre og Romsdal

Årsberetning og regnskap 2016

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning, bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra fortsatt drift er til stede. Dette er lagt til grunn for utarbeidelsen av årsregnskapet.

Styrets beretning for driftsåret 2016

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal (GFNR) er et eget regionalt skadeforsikrings-selskap med konsesjon innenfor brann-forsikring og med et tett samarbeid med Gjensidige-konsernet.

Selskapet er distributør for Gjensidige Forsikring ASA (GF ASA) sine produkter i regionen Nordmøre og Romsdal. Kjernevirksomheten er skadeforsikring som omfatter skade- og personforsikringsprodukter. I tillegg tilbyr selskapet produkter innen pensjon og sparing, samt banktjenester til privat- og landbrukskunder. Salg av forsikringsprodukter som ikke inngår i selskapets konsesjon, selges på provisjonsbasis for Gjensidige Forsikring ASA.

Selskapet samarbeider tett med Gjensidige-konsernet og 14 andre selvstendige brannkasser.

Selskapet har hovedkontor i Molde og avdelingskontor i Kristiansund. Ved utgangen av 2016 hadde selskapet 24 ansatte.

2016 – Godt resultat i forsikringsvirksomheten og et svært godt resultat innen finansforvaltning

Forsikringsvirksomheten, både innen brann- og natur og provisjonsvirksomheten, viste i 2016 et godt resultat. Lave skadeprosenter og økt provisjon er hovedgrunnen til det gode resultatet.

Finansresultatet i 2016 var svært godt. En svært god utvikling i aksjeporteføljen er hovedårsaken til det gode resultatet.

Vårt perioderesultat før skatt ble i 2016 på 72,9 mill. kroner mot 13,7 mill. kroner i 2015. Fjerning av årlig minimum reguleringsklausul for pensjonsutbetalinger knyttet til ytelsespensjon ga en engangsinntekt på 6,4 mill. kroner. Beløpet er ført som en reduksjon av kostnader.

Forsikringsvirksomheten leverte et resultat på 22,5 mill. kroner mot 16,4 mill. kroner året før. Hovedårsaken til økningen fra 2015 er høyere premieinntekter og bedre resultat for provisjonsforretningen.

Combined Ratio var i 2016 på 52,0 % mot 61,9 % i 2015. Dette viser at lønnsomheten i forsikringsvirksomheten er god med en resultatgrad på 48 %. Reassuranseavtalen med Gjensidige Forsikring ASA bygger bl.a på selskapets gode skadehistorikk innen brannforsikring og har derfor medført fall i selskapets reassuransekostnader.

Totale finansinntekter ble i 2016 på 50,3 mill. kroner mot -2,7 mill. kroner året før. Avkastningen på gjennomsnittlig verdjustert forvaltningskapital ble i 2016 på 10,8 %. Årsaken til den gode avkastningen på finansporteføljen er en sterk verdiutvikling på selskapets aksjeportefølje som i 2016 viste en avkastning på 27,2 %, som er hele 15,3%-poeng høyere enn totalindeksen på Oslo Børs.

Selskapet hadde ved utgangen av 2016 en egenkapital på 409,2 mill. kroner; en økning fra 2015 på 48,6 mill. kroner. Vi fremstår fortsatt som et av Norges mest solide skadeforsikrings-selskaper. Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har solid balanse, kompetente medarbeidere og konkurransedyktige produkter. Når vi i tillegg har et konstruktivt og godt samarbeid med vår samarbeidspart-

ner Gjensidige Forsikring ASA, har vi et godt grunnlag for å møte fremtidens tøffe utfordringer i skadeforsikringsmarkedet.

Styret foreslår at selskapet deler ut 6,7 mill. kroner i kundeutbytte. Siden 2010 har GFNR og Gjensidigestiftelsen hvert år betalt ut kundeutbytte til skadeforsikringskunder i Norge, basert på innbetalt forsikringspremie. Kundene har i perioden mottatt årlige beløp tilsvarende 11-16 prosent av innbetalt premie.

Markedsutvikling

Bestandsutvikling totalt

Samlet forfalt brutto bestandspremie i skadeforsikring var ved utgangen av 2016 på 287,7 mill. kroner. Vi har oppnådd en økning fra året før på 2,8 mill. kroner, tilsvarende 1 %, mot 3,8 % økning i 2015.

Skadeprosenten totalt – alle bransjer

Skadeprosenten for hele forsikringsporteføljen ble 55,5 % i 2016, tilsvarende 44,8 % i 2015. For de siste 5 årene er gjennomsnittlig skadeprosent 51,5 % for GFNR.

Markedsområde privat

Hovedfokus i 2016 har vært høy aktivitet, sterk kundeorientering og fokus på liv- og helseforsikringer.

Kundene skal oppleve at vi bryr oss om deres behov, og at de skal føle seg trygge med oss som leverandør av forsikring- og finans tjenester. Vi har jobbet aktivt mot våre hovedsamarbeidspartnere, som er yrkes- og interesseorganisasjoner, med informasjonsmøter og kundemøter.

I året som har gått har vi prioritert mye tid på kompetanseutvikling på egne ansatte, service til bestående kunder, samt fokus på økonomisk rådgivning ved langvarig sykdom og dødsfall.

Bestandsveksten for privat for 2016 ble 2,4 % som utgjør knappe ca. 4 mill. kroner, mot 2,9 % i 2015 som utgjorde ca. 4,6 mill. kroner. Bestandsveksten er høyere enn forventet. Skadeprosent for privatbransjene endte på 59,2% som er økning fra 2015 hvor skadeprosenten var 47,7 %.

Markedsområde landbruk

Høy kompetanse sammen med riktig servicenivå gir fornøyde og lojale kunder. Dette gir oss en sterk markedsandel på landbruk. Rådgivning til landbrukskunden er viktig for å sikre riktige og gode forsikringer. I 2016 har vi

Øyvind Panzer Iversen Styreleder

Panzer Iversen ble styreleder i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal i 2014.

Han er utdannet cand. jur. fra Universitetet i Oslo, med forsikringsrett som spesialfag. Panzer Iversen jobber som advokat i Molde og er medeier/partner i Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz. Han bor i Elnesvågen i Fræna kommune.

Han har tidligere hatt verv som varaordfører i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdals representantskap, og han har vært medlem av Tilsynsutvalget for Omsetningsrådet. Han er i dag leder for Advokatforeningens Disiplinærutvalg for Trøndelag/Møre og Romsdal. Han er medlem av kommunestyre, Formannskap og Plan-/Økonomiutvalg i Fræna kommune.

fokusert mye på innføring av el-kontroll med termografi i landbruket. Dette gjøres samtidig som Gjensidige Forsikring sammen med Norges Bondelag refunderer kr 5.000,- av kostnaden på gjennomføring av denne typen el-kontroll.

Bestandsveksten i landbruksporteføljen var på 2,7 %, mot 2,1 % i 2015. Veksten er noe lavere enn forventet.

Skadeprosenten innen landbruk er ved utgangen av 2016 på 52,4 %. Dette er en økning fra 2015, hvor vi hadde 43 %. Porteføljen er stor-skadeutsatt, men vi hadde ikke store branner innen landbruket i 2016.

Både Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og flere andre landbruksorganisasjoner har sine forsikringsavtaler i Gjensidige.

Markedsområde næringsliv

Bestandspremien for næringslivsforsikring hadde en reduksjon på 2,6 % i 2016. Dette er et brudd i utviklingen, som gjennom mange år har vist økende bestandspremie. Redusert aktivitet i næringslivet, og hard konkurranse med redusert premienivå er hovedforklaringen.

Nedgangen innenfor olje- og offshorebransjen har påvirket bestandspremien ved at flere bedrifter har færre ansatte og investerer lite i nye driftsmidler.

Skadeprosenten for 2015 ble på 49,5%. Tilsvarende for 2016 var på 36,2%. Skadeprosenten er lav og forklares delvis ut fra en god risikoseleksjon, samt at ingen storskader traff oss i 2016.

Forsikringsvirksomheten

Reassuransekontrakt

For brannforretningen har GFNR en selvstendig reassuransekontrakt med Gjensidige Forsikring ASA, hvor premien settes årlig. Kontrakten avlaster oss på skader over 3,0 mill. kroner pr. hendelse. Vi kan vise til gode historiske tall i vår skadestatistikk som resultat av fokus på risikoseleksjon og riktig prissetting. Dette har vært viktig for å oppnå en tilfredsstillende pris ved kjøp av reassuranse.

I 2016 hadde vi kun en skadehendelse med erstatning som oversteg vår egenregning på 3,0 mill. kroner.

Premieinntekter

Total omsetning (defineres her som forfalt premie alle bransjer) hadde en økning på 1,0 % i 2016, mot 3,8 % i 2015. Den totale omsetningen er delt mellom premie for egen regning (brann- og naturforretning) og spesialforretning.

Opptjent premie for egen regning (brann og natur) var i 2016 på 46,9 på mill. kroner, mot 42,9 mill. kroner i 2015. En økning på 4 mill. kroner, som tilsvarer 9 %. Underliggende vekst i premievolum og en reduksjon i reassuransekostnaden er årsak til økningen i opptjent premie for egen regning.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader som er kostnadsført i regnskapet er brutto erstatningskostnader brann og natur, med fratrukk av reassurandørens andel.

Erstatningskostnadene for egen regning hadde en økning i 2016 og kom på 23,5 mill. kroner, mot 18,6 mill. kroner året før. Det er økning i større brannskader som er årsak til kostnadsøkningen.

I 2016 hadde selskapet en skade som oversteg selskapets egenregning, i 2015 hadde vi ingen skader som ble belastet reassurandør.

Naturforretningen viste i 2016 et positivt resultat på 1,2 mill. kroner som i sin helhet overføres til naturskadefondet. I 2015 var resultatet i naturforretningen negativt med 3,1 mill. kroner.

Skadeprosent brann- og naturforretningen endte i 2015 på 50,1 %, mot 43,4 % i 2015.

Driftskostnader og provisjonsinntekter

Samlet ble driftskostnadene for 2016 på 27,0 mill. kroner, mot 32,0 mill. kroner i 2015.

2016-tall er inkludert en inntektsføring av 6 mill. kr i engangseffekt som følge av planendring i ytelsespensjon. Korrigeret for denne planendringen var sum driftskostnader 33,0 mill. kroner.

Andre forsikringsrelaterte inntekter, provisjonsinntekter, er inntektsført med 26,1 mill. kroner, mot 24,1 mill. kroner i 2015. Økning tilskrives hovedsakelig høyere provisjonssatser.

Kostnadsandelen for 2016 er på 1,9 %. Justert for engangseffekten som følge av planendringen i ytelsespensjonsordningen ble kostnadsandelen 14,9 % mot 18,8 % i 2015.

Lønnsomhet i forsikringsvirksomheten – Combined Ratio

Combined Ratio (CR) for 2016 ble 52 %. Justert for planendring ytelsespensjon ble CR 64,8 % i 2016, mot 63,5 % i 2015.

Forsikringsvirksomheten har hatt god utvikling i lønnsomhet de siste årene og tallene for 2016 viser at vi er om lag på nivå med fjoråret, til tross for økningen i erstatningskostnadene innen brann.

Resultat av teknisk regnskap – Forsikringsresultat

Resultatet i forsikringsvirksomheten ble 22,5 mill. kroner i 2016, mot 16,4 mill. kroner i 2015. Vi har opprettholdt god lønnsomhet i driften. Årets forsikringsresultat er svært godt, og er det beste forsikringsresultatet i selskapets historie.

Olav Håkon Ulfesnes Nestleder

Olav Håkon Ulfesnes ble innvalgt som styremedlem og nestleder i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal i 2016.

Ulfesnes er bosatt på Skarsøya i Aure, og er melkebonde av yrke.

Han er styremedlem i Agrol og medlem i arbeidsutvalg i Nortura Midt-Norge.

Han har tidligere vært styremedlem Coop Vihals, styremedlem og styreleder i Felleskjøpet Nordmøre og Romsdal og nestleder i Norske Felleskjøp. Videre har Ulfesnes vært kommunestyrerepresentant i tre perioder, to år i gamle Aure kommune, deretter seks år i den nye sammenslåtte Aure kommune, hvor han også var leder i hovedutvalg for plan og næring.

Kapitalforvaltningen

Rammer for plassering – Finansreglement

Gjensidige Nordmøre og Romsdal forvaltet ved utgangen av 2016 en kapital på 493 mill. kroner. Dette er en økning fra året før med 53 mill. kroner. Selskapet har en egenkapital som er betydelig høyere enn hva som er nødvendig i forhold til selskapets forretningsvolum. Basert både på nåværende og forventede fremtidige regler for kapitaldekning så viser beregningene at selskapet har en betydelig reserve. Høy soliditet gir en trygghet for våre kunder.

Kapitalen plasseres i henhold til de retningslinjer og forskrifter som gjelder for skadeforsikringselskaper. I disse retningslinjene er det bl.a. stilt krav til sikkerhet, risikospredning og likviditet knyttet til investeringene.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har definerte rammer for hvor mye av kapitalen som kan plasseres i de ulike aktivaklassene. Ved utgangen av 2016 var 38 % av selskapets balanse plassert i aksjer, som er en reduksjon på 4%-poeng sammenlignet med 2015. På grunn av at norske selskaper har vært lavt priset i forhold til selskapenes egenkapital, har GFNR gjennom året ligget opp mot den maksimale rammen. Mot slutten av året er eksponeringen i aksjemarkedet redusert noe som følge av et generelt høyere prisaksjemarked. Maksimal ramme på aksjer er 45 % av verdijustert balanse.

Resultater

Hovedindeksen på Oslo Børs steg med ca 12 % i 2016. Oslo Børs hadde en svak utvikling i de første månedene i året. Resten av året hadde den en god utvikling preget av bla. høyere oljepris, redusert usikkerhet i banksektoren og gode laksepriser.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har videreført sin strategi med vektning i aksjer basert på prising av aksjene i forhold til bokført egenkapital (Pris/Bok). Denne strategien tilsier at vi skal kjøpe aksjer når aksjene er «billige» målt mot bokført egenkapital, og selge når aksjene er «dyre» målt mot bokført egenkapital.

Finansresultatet

Totale finansinntekter for Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal i 2016 var på 50,3 mill. kroner. Verdijustert avkastning på samlet forvaltningskapital ble på 10,8 % mot -0,6 % i 2015.

Avkastningen på våre aksjeinvesteringer var i 2016 på 27,2 %. Tilsvarende tall for 2015 var

Linda Kristin Offenberg Styremedlem

Linda Kristin Offenberg ble valgt inn som styremedlem i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal i 2016. Offenberg har en Cand. Mag fra UiO med juss og statsvitenskap. I tillegg har hun videreutdanning innen styrekompetanse, forretningsutvikling og rekruttering.

Offenberg grundet i 2016 eget selskap og er i dag partner i MindMap AS. Selskapet leverer tjenester innen rekruttering, leder og medarbeiderutvikling, strategi og forretningsutvikling. Linda Kristin Offenberg har tidligere vært ansatt i Gjensidige NOR Forsikring, Orkidé, Kristiansund kommune og Knudtzon Bølgen Innovasjon AS.

Av styreerfaring har hun bla vært nestleder i Kom Trainee og i Korn Vekst. Linda Kristin bor Flatssetsundet i Kristiansund kommune.

1,2 %. GFNR hadde ved årets utgang plassert totalt ca. 480 mill. kroner i aksjer, obligasjoner og bankinnskudd. Plasseringen i obligasjoner og bankinnskudd, som utgjorde 290 mill. kroner ved årets utgang, ga en årlig avkastning på 2,5 %.

Selskapet er fornøyd med finansresultatet for 2016.

Selskapets finansavkastning bør vurderes over en lengre tidsperiode. Selskapet har levert solide finansresultat over tid. Ser en på avkastningen de siste fem årene har selskapet levert meravkastning på 11 %. Med en høy aksjeandel må en være forberedt på at finansresultatet vil svinge, men over tid vil en slik strategi gi en høyere avkastning enn alternative plasseringer.

Samfunnsansvar

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal er en sterk lokal bidragsyter til lokalsamfunnet.

«Dugnadsløftet» – årlig tildeling til frivillige lag og organisasjoner

Siden selskapet i 2006 begynte å tildele støtte til lag og foreninger, er det fordelt i overkant av 55 millioner kroner til det frivillige dugnadsarbeidet i Romsdal og på Nordmøre. I 2016 ble lag og foreninger tildelt 4 mill. kroner under selskapets 175-års jubileumsfest på Romsdalsmuseet i Molde.

Skadeforebygging – et prioritert område

Gjennom aktiv skadeforebygging har Gjensidige Nordmøre og Romsdal bidratt med totalt

1,4 mill. kroner i 2016. De største tilskuddene i 2016 gikk til skadeforebyggende tiltak rettet mot næringslivskunder. Her kan nevnes sprinkleranlegg og brannforebyggende tiltak, hjertestartere, varmesøkende kamera, sikkerhetstiltak i alpinbakker og livbøyer til småbåthavner og brygger. Våre bidrag til landbruks- og privatkunder omfatter bl.a. termografering av elektriske anlegg, tilskudd til el-sjekk, røykvarslere, refleksvester, overspenningsvern og branntepper.

Hvitvasking/korrupsjon og etiske regler

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har tiltrådt Gjensidige Forsikring ASAs rutine for håndtering av mistanke om hvitvasking/terrorfinansiering både innenfor forsikring og bank. Videre har alle ansatte gjennomført kurs i temaet hvitvasking.

Vårt selskap har nulltoleranse mot korrupsjon. Det er forbudt å gi eller motta bestikkelser. Det samme gjelder gaver som kan betraktes som utilbørlige. Reglene gjelder for ledere og medarbeidere på alle nivåer i selskapet. Gjennomgang av etiske regler står på styrets agenda en gang for året og også på dette området har Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal godkjent samme etiske regler som Gjensidige Forsikring ASA. I tillegg har alle ansatte gjennomført kurs om forståelse av etiske regler.

Innenfor kapitalforvaltning fremgår det av selskapets finansreglement at det ikke skal investeres i selskaper som har en vesentlig andel av sin virksomhet innen produksjon av våpen, alkohol, tobakk og pornografi eller som strider mot generelle oppfatninger av menneskerettigheter.

Toril Hovdenak Styremedlem

Toril Hovdenak ble styremedlem i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal i 2013.

Hovdenak er utdannet siviløkonom og er nå daglig leder i Bussbygg AS.

Hun er medlem i representantskapet i Norge Bank.

Hun har tidligere erfaring som styremedlem i Sparebanken Møre, Istad AS og Høgskolen i Molde, samt erfaring som styreleder i Molde Kommunale Pensjonskasse og nestleder i styret i Helse Midt-Norge.

Hovdenak har også vært varaordfører i Molde i to perioder.

Skatt og årets resultat

Samlet driftsoverskudd kom på kr 72,9 mill. kroner, mot 13,7 mill. kroner i 2015.

Årets skattekostnad er beregnet til 7,3 mill. kroner, hvorav betalbar skatt utgjør 5,3 mill. kroner og endringer utsatt skatt utgjør 2,0 mill. kroner.

Gjensidige Nordmøre og Romsdal fikk et resultat etter andre resultatkomponenter, avsetninger og skatt på 63,9 mill. kroner, mot 9,1 mill. kroner i 2015.

Risikoforhold

Det arbeides aktivt med risikostyring på ulike steder og nivåer i organisasjonen. Selskapet har en risikoprofil der ingen enkelthendelser skal kunne skade selskapets finansielle stilling i alvorlig grad.

Gjennom selskapets rammeverk for risikostyring og internkontroll er det etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko. Risikovurderingsprosessen er koordinert med selskapets strategiprosess.

Rammebetingelsene for å drive skadeforsikring i vår målestokk har de siste årene blitt betydelig endret. Innføring av et nytt regelverk, Solvens II, som i stor grad er tilpasset store børsnoterte selskaper medfører utfordringer for mindre enheter med liten administrasjon. Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har aktivt tatt del i arbeidet med å gjennomføre de endringene vi i henhold til gjeldende lovverk er pliktig til. I dette arbeidet har selskapet samarbeidet med de andre brannkassene i Norge.

Solvens II-regelverket innebærer nye regler for beregning av kapitalkrav og tellende kapital, krav til risikostyring og krav til rapportering av risiko- og kapitalsituasjon. Regelverket er implementert gjennom Finansforetaksloven og tilhørende forskrifter og trådte i kraft 1. januar 2016. Vi viser til note 3 hvor kapitalkrav og tellende kapital er angitt.

Solvens II-regelverket har også krav om nye funksjoner. Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal etablerte i 2016 risikostyringsfunksjon, compliancefunksjon og internrevisjon. Disse funksjonene ble etablert og innført gjennom et samarbeid med de andre brannkassene i Norge.

I 2015 ble det fremmet forslag om endringer i skattemessige fradragsrett med virkning fra

1. januar 2016. Dette forslaget begrenset fradrag retten for avsetninger beregnet i henhold til Solvens II. Forslaget ville kunne gi negativ skattemessig effekt over tid for selskapet. Innføringen er utsatt og kan tidligst kunne innføres i løpet av 2017.

Basert på selskapets forståelse av Solvens II-regelverket og slik det er implementert i Norge, er solvensmarginen ved utløpet av året 403 % prosent, basert på standardformelen.

Strategisk risiko

Det har de siste årene kommet stadig nye aktører i markedet for å selge skadeforsikring. For å komme inn i et tørt marked vil ofte prisen være avgjørende og det viktigste konkurransemiddelet.

Gjensidige Forsikring ASA priser sine produkter på en slik måte at vi skal ha betalt for den risikoen selskapet tar. Gjensidige Forsikring ASA har en strategi der lønnsomhet går foran vekst, og vårt selskap må i stor grad tilpasse oss denne strategien. Utviklingen i markedsandeler de siste årene viser at Gjensidige Forsikring ASA og GFNR har økt sine markedsandeler. Dette bekrefter en sterk konkurransekraft.

De femten brannkassene i Norge har hatt et langt og godt samarbeid med Gjensidige Forsikring ASA. Eksisterende avtale med Gjensidige Forsikring ASA kan sies opp med virkning f.o.m 2018. Ny strategisk samarbeidsavtale er fremforhandlet og løper f.o.m 2018 og t.o.m 2020.

Nye distribusjonsformer utfordrer vår forretningsmodell. Styret har valgt en strategi med fokus på kompetanse og god rådgiving. Det arbeides derfor målrettet med å sikre riktig kompetanse på alle nivåer i organisasjonen, blant annet gjennom systematiske kompetanseplaner.

Forsikringsrisiko

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at en hendelse inntreffer, og usikkerhet med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet.

Det er etablert klare rammer for hvilke forsikringer som kan tegnes. Styret fastsetter årlig rammer for selskapets reassuranse.

Aktuarfunksjonen har ansvar for å føre kontroll med forsikringstekniske avsetninger. De forsikringstekniske avsetningene skal dekke skader som har inntruffet og er meldt til selskapet og skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt. Det vil alltid være en risiko for at disse

Kristofer Reiten Styremedlem

Reiten ble styremedlem i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal i 2011.

Reiten er daglig leder i Vikomar AS, hvor han har vært ansatt siden 1995 og i tillegg vært deleier siden 2006.

Han er bosatt i Aukra og er utdannet agronom.

Han er styremedlem i Vikenco AS, Vikomar AS, Romsdalsfisk AS, Seer AS, Aukra Maritime AS, styreformann/daglig leder i Bortebakken AS.

avsetningene ikke er tilstrekkelige. Det arbeides kontinuerlig for å videreutvikle metoder og modeller for å beregne de forsikringstekniske avsetningene.

Finansiell risiko

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har ca 480 mill. kroner i finansielle investeringer. Disse består hovedsakelig av aksjer i børsnoterte norske selskaper, rentebærende papirer og eiendom som alle kan utsettes for kursendringer.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har høy soliditet og står godt rustet til å tåle svingninger i finansmarkedene. I tillegg har vi et rapporteringssystem som daglig gir oss en tilfredsstillende og god oversikt over endringene i verdipapirporteføljen.

Vi har gjennom finansreglementet rammer for hvor mye av vår kapital som skal ligge innenfor de ulike risikogruppene. Styret mottar kvartalsvis rapportering som bekrefter porteføljens kredittrisiko.

Markedsrisiko

Selskapet er, gjennom forvaltningen av selskapets kapital, utsatt for markedsrisiko. Markedsrisikoen skal styres i tråd med nedfelt strategi og reglement på området. I denne er det gitt føringer som har til hensikt å forsøke å redusere markedsrisikoen både i forhold til f.eks. hvilke bedrifter en skal investere i, samt hvordan f.eks. selskapets aksjeeksponering skal avhenge av prisingen av selskapene.

Likviditetsrisiko

Selskapet har en god likviditet. Selskapets balanse består i stor grad av likvide investeringer som kan gjøres om til likvider relativt raskt.

Øyvind Hansen Styremedlem

Øyvind Hansen ble valgt inn som ansattrepresentant i 2016. Han har vært ansatt i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal siden 1992 og har kontorsted i Kristiansund, og arbeider som assurandør innen næringsliv på Nordmøre og i Romsdal.

Hansen har forsikrings- og bankfaglig utdanning fra høyskole og BI og jobbet i 11 år innen næringslivsområdet i bank og finans før han ble ansatt i GFNR.

Tidligere verv i Finansforbundet avd. Møre og Romsdal, samt mange års sammenhengende verv som trener/lagleder i Clausenengen Fotballklubb.

Kredittrisiko

Selskapets vesentligste kredittrisiko er knyttet opp mot plasseringer i aksjer og obligasjoner. Denne er forsøkt redusert med at største investeringen i et selskap ikke bør overstige 10 % av selskapets samlede eiendeler målt til markedsverdi. Ved utgangen av 2016 utgjorde denne største eksponeringen mot et selskap ca. 4 % av selskapets totale eiendeler målt til markedsverdi.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil ved prosesser og systemer, feil begått av ansatte, eller eksterne hendelser. For å redusere risikoen er det lagt vekt på å organisere virksomheten med veldefinerte og klare rapporteringslinjer og ansvarsforhold. Det er etablert en uavhengig compliance-funksjon som skal bidra til at selskapet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner, økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av at lover, regler og interne retningslinjer ikke etterleves.

Rigmor Johansen Styremedlem

Rigmor Johansen ble valgt inn som ansattrepresentant i 2014. Hun er kunderådgiver for privatmarkedet, og har Molde som kontorsted. Hun har vært ansatt siden 1998.

Johansen er bosatt i Molde og har utdanning innen handel og kontor.

Hun har tidligere yrkeserfaring fra PLUSS AS, Winge Reisebureau og Ansvar Forsikring og hun har hatt ulike tillitsverv i frivillige organisasjoner.

Intern kontroll

Styret har gjennom sitt prinsippdokument for intern kontroll, samt gjennom egne vedtak, etablert rammer for selskapets virksomhet som bidrar til å redusere risikoen for tap. Det er i 2016 arbeidet videre med å styrke kontrollen på de risikoområdene som allerede er definert. I den overordnede risikoanalysen, som hvert år blir behandlet av selskapets styre, defineres de viktigste risikoene for selskapet. Videre kartlegges sannsynligheten for at risikoene kan inntreffe og konsekvensen dersom de inntreffer. Administrasjonen må dokumentere hvilke tiltak som iverksettes for å redusere selskapets risiko.

Personalforhold og arbeidsmiljø

Ved siste årsskiftet hadde Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal 23 fast ansatte og 1 ansatt engasjert via personalbyrå, til sammen 24 årsverk fordelt på 14 kvinner og 10 menn. Antallet økte med en ansatt gjennom 2016.

Gjennomsnittsalderen i 2016 var 50,5 år (51,8 i 2015) og gjennomsnittsansieniteten var på 17,5 år (18 år).

Gjensidige Nordmøre og Romsdal kan vise til lavt sykefravær. I 2016 var fraværsprosenten 0,7 %, mot 0,8 % i 2015. Gjennomsnitt for de siste 5 årene er 1,0 %.

Det arbeides målrettet med kompetanseheving på alle nivåer i organisasjonen. Våre salgsmedarbeidere, inkludert salgslederne, har i løpet av 2016 videreført arbeidet med kompetanseheving i tett samarbeid med Gjensidige Forsikring ASA. Vi har investert betydelige ressurser både i personell og kapital for å være blant de beste kompetansemiljøene innen forsikringsbransjen i vår region. Dette arbeidet vil intensiveres de neste årene.

Utvikling av rådgivningsrollen har vært videreført i 2016, med hovedfokus på å skreddersy forsikringsløsninger til både private og næring/landbrukskunder.

Det er i 2016 avholdt 1 møte i arbeidsmiljø- og samarbeidsutvalget (ASU) og det har vært behandlet 7 saker. Kontakten med tillitsvalgte og Finansforbundet har vært god.

Det er ikke registrert arbeidsrelaterte personskader blant brannkassens ansatte i 2016. Det er heller ikke registrert skader på eiendeler.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har gjennom mange år arbeidet aktivt for å

øke kvinneandelen i selskapets organer, i tråd med samfunnets forventninger. Selskapet har i dag totalt 61 tillitsvalgte, hvorav 27 kvinner. Dette tilsvarer en kvinneandel på 44 %. Selskapet dokumenterer med dette at arbeidet for å fremme likestilling er tilfredsstillende ivarettatt.

Brannkassens virksomhet er etter styrets oppfatning av en slik art at det ikke forurenser det ytre miljø.

Styret vil takke alle ansatte for solid arbeidsinnsats samt et aktivt engasjement for selskapets og kundenes interesser. Styret vil også benytte anledningen til å takke tillitsvalgte, kunder og andre samarbeidspartnere for det gode samarbeidet i året som gikk.

Framtidsutsikter

Konkurransen er fortsatt økende i det norske skadeforsikringsmarkedet. Selskapet har gjennom samarbeidet med Gjensidige Forsikring

ASA klart å utnytte posisjonen som markedsleder. Veksttakten i skadeforsikringsmarkedet forventes å være lav på kort og mellomlang sikt.

Usikkerheten som vi opplever i norsk og internasjonal økonomi har preget finansmarkedene en stund og forventes å gjøre det en periode fremover. Lave renter og usikker økonomisk utvikling vil kunne påvirke avkastningen på selskapets finanskapital. Selskapet har en sterk finansiell soliditet.

Konkurransforhold, herunder endring i måten skadeforsikringsprodukter distribueres på, vil påvirke selskapets lønnsomhet på provisjonsbaserte produkter.

GFNR har i 2017 inngått en ny strategisk samarbeidsavtale med Gjensidige Forsikring ASA som løper f.o.m 2018 t.o.m 2020.

Det har ikke inntruffet hendelser etter regnskapsårets utgang som har påvirket resultatet i vesentlig grad.

Årets disponering

Etter styrets oppfatning gir resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter tilstrekkelig informasjon om selskapets drift og stilling pr. 31.12.2016.

Etter avsetning til skatt og andre resultatkomponenter fremkommer et overskudd til disponering på kr 63.873.873,-.

Styret foreslår følgende disponering av årets resultat:

Disponeringer

Endring i avsetning til naturskadefond	-1.238.744
Endring i avsetning til garantiordning	-97.612
Netto aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbasert pensjonsordning	1.669.432
Avsatt til kundeutbytte	-6.980.867
Avsatt til allmennyttige formål	-8.000.000
Avsatt til skadeforebyggende tiltak	-2.000.000
Avsatt til fond allmennyttig formål	-4.000.000
Avsatt til fond kundeutbytte	-6.000.000
Overføring til egenkapital	-37.226.082
Sum disponeringer	-63.873.873

Molde, den 22. mars 2017

Styret i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal

Øyvind Panzer Iversen
styreleder

Olav Håkon Ulfesnes
nestleder

Toril Hovdenak
styremedlem

Kristofer Reiten
styremedlem

Linda Kristin Offenber
styremedlem

Rigmor Johansen
styremedlem

Øyvinn Hansen
styremedlem

Vidar Skaar
adm. direktør

Resultatregnskap

TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING	Noter	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
		kr	kr
Premieinntekter			
Opptjente bruttopremier	4	53.365.686	50.548.888
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier		-6.473.942	-7.645.149
Sum premieinntekt for egen regning		46.891.744	42.903.739
Andre forsikringsrelaterte inntekter	5	26.096.771	24.116.244
Erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader	4	-27.989.562	-18.168.560
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader		4.501.027	-441.604
Sum erstatningskostnader for egen regning		-23.488.535	-18.610.164
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader	11, 13, 15	-7.207.039	-7.452.045
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjon mottatt gjenforsikring	11, 13, 15	-1.462.030	-1.672.116
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-8.669.069	-9.124.161
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	11, 13, 14, 15	-18.336.708	-22.935.027
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING		22.494.204	16.350.631

Resultatregnskap

IKKE-TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING	Noter	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
		kr	kr
Netto inntekter fra investeringer			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		14.279.453	15.611.287
Netto driftsinntekt fra eiendom		295.440	295.664
Verdiendringer på investeringer		32.076.151	-22.942.630
Realisert gevinst og tap på investeringer		5.762.607	6.393.338
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-2.070.289	-2.036.455
Sum netto inntekter fra investeringer		50.343.362	-2.678.796
Andre inntekter		47.978	59.938
RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP		50.391.340	-2.618.858
PERIODENS RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		72.885.544	13.731.773
Skattekostnad	12	-7.342.239	-3.501.396
Resultat før andre resultatkomponenter		65.543.305	10.230.377
Andre resultatkomponenter			
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet			
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel	11	-2.225.911	-1.476.449
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet	12	556.479	369.113
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet		-1.669.432	-1.107.336
TOTALRESULTAT	1	63.873.873	9.123.041

Balanse

EIENDELER	Noter	31.12.2016	31.12.2015
		kr	kr
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Eierbenyttet eiendom	2, 6	3.129.949	3.238.047
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	2, 3, 7, 10	191.336.883	186.347.791
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	2, 3, 7, 10	176.327.112	154.782.406
Utlån	2, 3, 7, 8	45.226.898	34.748.890
Sum investeringer		412.890.893	375.879.087
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser			
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetninger		2.748.182	334
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser		2.748.182	334
Fordringer			
Andre fordringer	8	157.600	6.240.693
Sum fordringer		157.600	6.240.693
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	2, 6	1.231.650	1.759.039
Bankinnskudd	9	66.245.245	45.531.508
Eiendeler ved skatt	7, 12	0	3.480.934
Pensjonsmidler	2, 7, 11	6.685.699	3.747.340
Sum andre eiendeler		74.162.594	54.518.821
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	7	62.000	275.477
SUM EIENDELER		493.151.217	440.152.458

Balanse

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	Noter	31.12.2016	31.12.2015
		kr	kr
Opptjent egenkapital			
Avsetning til naturskadefond	1	48.447.250	47.208.506
Avsetning til garantiordningen	1	2.266.513	2.168.901
Annen opptjent egenkapital	1	313.084.627	275.853.332
Andre fond	1	45.433.542	35.433.542
Sum opptjent egenkapital		409.231.932	360.664.281
Sum egenkapital	1	409.231.932	360.664.281
Forsikringsforpliktelser brutto			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	2, 4, 7	25.185.458	24.977.061
Brutto erstatningsavsetning	2, 4, 7	18.320.875	10.997.916
Sum forsikringsforpliktelser brutto		43.506.333	35.974.977
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	2, 7, 11	3.035.036	3.938.939
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved periodeskatt	7, 12	5.273.360	6.659.290
Forpliktelser ved utsatt skatt	7, 12	763.334	4.446.500
Sum avsetninger for forpliktelser		9.071.730	15.044.729
Forpliktelser			
Avsatt ikke betalt utbytte	7	6.700.000	6.324.084
Andre forpliktelser	7	22.816.666	20.348.344
Sum forpliktelser		29.516.666	26.672.428
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	7	1.824.556	1.796.043
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		493.151.217	440.152.458

Den tidligere sikkerhetsavsetningen er reklassifisert fra forpliktelser til egenkapital. Det er innregnet avsetning for utsatt skatt på reklassifisert beløp. Dette skyldes endringer i regelverket. Disse endringene ble iverksatt fra 1. januar 2016 og sammenligningstallene er derfor endret tilsvarende. Den resultatmessige effekten av endringen er for 2015 kr 1.029.510.

Molde, den 22. mars 2017

Styret i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal

Øyvind Panzer Iversen
styreleder

Olav Håkon Ulfnes
nestleder

Toril Hovdenak
styremedlem

Kristofer Reiten
styremedlem

Linda Kristin Offenber
styremedlem

Rigmor Johansen
styremedlem

Øyvind Hansen
styremedlem

Vidar Skaar
adm. direktør

Kontantstrømanalyse

	2016	2015
	kr	kr
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalte premier direkte forsikring	53.574.083	52.772.580
Utbetalte gjenforsikringspremier	-6.473.942	-7.645.149
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser dir.forsikring	-20.666.603	-21.953.656
Innbetalte gjenforsikringsoppgjør for erstatninger og forsikringsytelser	1.753.179	37.152
Betalte driftskostnader	-10.405.585	-20.808.063
Netto finansinntekter	13.243.323	14.541.484
Betalte skatter	-6.699.277	-7.350.006
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	24.325.177	9.594.342
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto kontantstrøm utlån	-10.113.500	-12.000.000
Netto kontantstrøm av aksjer og andeler i andre selskaper	33.763.308	-1.781.750
Netto kontantstrøm av obligasjoner	-22.849.035	911.213
Netto kontantstrøm av eiendom	403.538	430.000
Netto kontantstrøm av driftsmidler mv	-40.750	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	1.163.560	-12.440.537
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Netto kontantstrøm langsiktig fond allmenntilgjengelig, skadeforebyggende, kundeutbytte	-4.775.000	-5.181.000
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-4.775.000	-5.181.000
Netto kontantstrøm for perioden	20.713.737	-8.027.195
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	20.713.737	-8.027.195
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens beg.	45.531.506	53.558.701
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	66.245.243	45.531.506

Egenkapitalendring

Tall i kr	Naturskade- fond	Garanti- ordning	Andre fond	Ny måling av netto ytelses- basert pensjons- forpl./-eiend.	Annen opptjent egenkapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2014	50.367.092	2.165.872	38.864.836	-14.510.100	272.878.776	349.766.476
1.1.-31.12.2015						
Reklassifisering sikkerhetsavsetning fratrukket utsatt skatt					12.309.990	12.309.990
Resultat før andre resultatkomponenter	-3.158.586	3.029	1.749.705		11.636.229	10.230.377
Andre resultatkomponenter						
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet						
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel				-1.476.449		-1.476.449
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet				369.113		369.113
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet				-1.107.336	-	-1.107.336
Sum andre resultatkomponenter	-	-	-	-1.107.336	-	-1.107.336
Totalresultat	-3.158.586	3.029	1.749.705	-1.107.336	11.636.229	9.123.041
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					-4.956.690	-4.956.690
Til / fra andre fond			-5.180.999		-	-5.180.999
Endring IB Utsatt skatt fra 27% til 25%				-397.537		-397.537
Egenkapital 31.12.2015	47.208.506	2.168.901	35.433.542	-16.014.973	291.868.305	360.664.281
1.1.-31.12.2016						
Resultat før andre resultatkomponenter	1.238.744	97.612	-		64.206.949	65.543.305
Andre resultatkomponenter						
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet						
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel				-2.225.911		-2.225.911
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet				556.479	-	556.479
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet				-1.669.432	-	-1.669.432
Sum andre resultatkomponenter	-	-	-	-1.669.432	-	-1.669.432
Totalresultat	1.238.744	97.612	-	-1.669.432	64.206.949	63.873.873
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					-6.980.867	-6.980.867
Til / fra andre fond			10.000.000		-18.325.355	-8.325.355
Egenkapital 31.12.2016	48.447.250	2.266.513	45.433.542	-17.684.405	330.769.032	409.231.932

Noter

Regnskapsprinsipper

Regnskap for 2016 er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven, årsregnskapsforskriften for forsikringselskaper og god regnskapsskikk.

Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjente IFRS'er, hvor forskrift 5.6 4 ledd er avgjørende for omfanget/detaljgraden av regnskapsutarbeidelsen for Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal.

Nye standarder og fortolkninger ennå ikke vedtatt:

En rekke nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger er utgitt for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2016, og har ikke blitt anvendt ved utarbeidelsen av dette selskapsregnskapet. De som kan være relevante for selskapet er angitt nedenfor. Selskapet planlegger ikke å implementere disse standardene tidlig.

IFRS 9 Finansielle instrumenter (2014)

IFRS 9 introduserer nye krav til klassifisering og måling av finansielle eiendeler, inkludert en ny forventet tapsmodell for innregning av verdifall, samt endrede krav til sikringsbøkføring. IFRS 9 inneholder tre primære målekategorier for finansielle eiendeler: amortisert kost, virkelig verdi over andre inntekter og kostnader samt virkelig verdi over resultatet. Finansielle eiendeler vil bli klassifisert som enten til amortisert kost, til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader eller til virkelig verdi over resultatet, avhengig av hvordan de styres og hvilke kontraktuelle kontantstrømsegenskaper de har.

IFRS 9 introduserer et nytt krav i forbindelse med finansielle forpliktelser ømerket til virkelig verdi, hvor endringer i virkelig verdi som kan henføres til forpliktelsens kredittrisiko presenteres i andre inntekter og kostnader heller enn i resultatet. Ifølge gjeldende regler, skal verdifall ved kreditttap bare innregnes når objektive bevis for tap eksisterer. Nedskrivninger i henhold til IFRS 9 skal måles ved hjelp av forventet tapsmodell, i stedet for en inntrådt tapsmodell som i IAS 39. Nedskrivningsreglene i IFRS 9 vil være gjeldende for alle finansielle eiendeler målt til amortisert kost eller til virkelig verdi med endringer i virkelig verdi innregnet i andre inntekter og kostnader. I tillegg er lånetilsagn, finansielle garantier og leasing fordringer innenfor rammen av standarden. Målingen av avsetning for forventet tap på finansielle eiendeler avhenger av om kredittrisiko siden førstegangsinnregning har økt betydelig. Ved førstegangsinnregning og hvis kredittrisikoen ikke har økt betydelig, bør avsetningen tilsvare 12 måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt betydelig, bør avsetningen tilsvare livsvarig forventet kreditttap. Denne tottrinns tilnærmingen erstatter dagens kollektive tapsmodell. For individuelle tap er det ingen vesentlige endringer i reglene i forhold til dagens regler. IFRS 9 gjelder med virkning fra 1.januar 2018.

Endringer i IFRS 4 Anvendelser av IFRS 9 Finansielle instrumenter sammen med IFRS 4 Forsikringskontrakter (2016)
IFRS 9 omhandler regnskapsføring av finansielle instrumenter og trer i kraft for regnskapsperioden som begynner på eller

etter 1.januar 2018. Et forsikringselskap kan benytte et midlertidig unntak fra IFRS 9 dersom virksomheten hovedsaklig er relatert til forsikring. Selskapet vil mest sannsynlig benytte seg av denne.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter (2014)

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter omfatter alle kontrakter med kunder, men hvor blant annet forsikringskontrakter er unntatt.

I den grad slike kontrakter inneholder flere tjenesteytelser eller det utføres andre tjenester som er nært knyttet til forsikringsvirksomheten, kan dette ha betydning for inntektsføringen i selskapets regnskap. Ikrafttredelse av IFRS 15 er 1. januar 2018. Vår foreløpige vurdering er at tjenester utover hva som er dekket av IFRS 4 om forsikringskontrakter utgjør en uvesentlig del av inntekten. Vår foreløpige vurdering er at standarden ikke er forventet å ha en vesentlig innvirkning på selskapets finansregnskap.

IFRS 16 Leieavtaler (2016)

IFRS 16 krever at alle kontrakter som tilfredsstiller definisjonen til en leieavtale skal rapporteres i leietakers balanse som rett-til-bruk eiendeler og leieforpliktelser. Tidligere klassifisering av leieavtaler som enten operasjonell eller finansiell leieavtale er fjernet. Kortsiktige leieavtaler (mindre enn 12 måneder) og leie av eiendeler med lav verdi er unntatt fra kravene. En leietaker skal innregne en rett-til-bruk eiendelen og en leieforpliktelse. Renteeffekten av diskontering av leieforpliktelsene skal presenteres separat fra avskrivningskostnaden av bruksrettighetene.

Avskrivningskostnaden vil presenteres sammen med selskapets øvrige avskrivninger, mens renteeffekten av diskontering vil presenteres som en finanspost. Ikrafttredelse av IFRS 16 er 1. januar 2019. Standarden forventes å ha effekt på selskapets finansregnskap, gjennom en vesentlig økning av selskapets innregnede eiendeler og forpliktelser og ved potensielt å påvirke presentasjonen og periodiseringen av innregningen i resultatregnskapet.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten foretaket har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.

Kontantstrømoppstillingen

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Innregning av inntekter og kostnader

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Premieinntekter omfatter forfalte bruttopremier og premier for gjenforsikring.

Forfalte bruttopremier omfatter alle beløp selskapet har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning. Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres.

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

Driftskostnader

Driftskostnader består av lønns-, administrasjons- og salgskostnader.

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader, redusert med mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntektene innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, verdifall på finansielle eiendeler og tap på finansielle derivater.

Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Materielle eiendeler

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av selskapet i utøvelsen av sin virksomhet. Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall.

Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdele har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte selskapet, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Dersom Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal foretar renovering, vesentlige oppgraderinger eller nye byggeprosjekter, vil kostnaden på disse innregnes etter samme prinsipper som for en kjøpt eiendel.

Avskrivning

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke.

Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger:

eierbenyttet eiendom	50 år
tekniske installasjoner	10 år
anlegg og utstyr	3-10 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi fastsettes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjennvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningene er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS - reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR - incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato).

Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser.

Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret selskapet har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntuffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjensforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis ved verdifall.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når selskapet blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Etter førstegangsinnregningen måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettinghetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor alt eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser.

De finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi, og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig til daglig leder og til styret.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

Tilgjengelig for salg

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Investeringer som holdes til forfall

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån eller fordringer.

Finansielle derivater

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har ingen forpliktelser som vurderes til amortisert kost.

Definisjon av virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. Når kvoterte priser i

aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Utbytte

Mottatt utbytte fra investeringer innregnes når selskapet har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

Avsetninger

Avsetninger innregnes når selskapet har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliktelsen, og forpliktelsen kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm.

Pensjoner

Selskapet har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte.

Den innskuddsbaserte pensjonsordningen er en ordning hvor selskapet betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Pliktige innskudd innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser.

Pensjonsforpliktelser beregnes basert på en lineær opptjening og benytter forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt aktuarielle forutsetninger for dødelighet, frivillig avgang med mer.

Pensjonsmidler måles til virkelig verdi, og reduserer pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. En overfinansiering i en sikret ordning kan ikke motregnes mot en underfinansiering i en usikret ordning.

Alle aktuarielle gevinster og tap relatert til den ytelsesbaserte pensjonsordningen innregnes i andre resultatkomponenter.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller.

Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot.

Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Periodeskatt og utsatt skatt

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutning beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi.

Transaksjoner med nærstående parter

Ingen aktuelle transaksjoner.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal opererer som agent på vegne av Gjensidige Forsikring ASA. For disse tjenestene mottas det provisjoner. For de tjenester Gjensidige Forsikring ASA yter til Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal ved å drifte brannforretning, betales en godtgjørelse til Gjensidige Forsikring ASA. Det samme gjelder øvrig bistand.

1. Egenkapitalfond

Opptjent egenkapital

Endringer i regelverk

Den tidligere sikkerhetsavsetningen er reklassifisert fra gjeld til egenkapital. Det er innregnet avsetning for utsatt skatt på reklassifisert beløp. Dette skyldes endret lovgivning. Endringene ble iverksatt fra 1. januar 2016 og sammenligningstallene er derfor endret tilsvarende.

Naturskadefond

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot et eget naturskadefond. Avsetningen kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Avsetning til garantiordning

Avsetning til garantiordning skal gi sikkerhet for at de sikrede etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel består av avkastning på pensjonsmidler ut over renteinntekt samt gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital som består av årets og tidligere års resultat. Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres annen opptjent egenkapital. Ved underskudd blir annen opptjent egenkapital redusert.

Andre fond

Andre fond består av fond til allmennyttige formål, skadeforebyggende formål og kundeutbytte.

2. Bruk av estimater

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelsen av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at daglig leder i samarbeid med styret må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal, hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Anlegg og utstyr, eierbenyttet eiendom og immaterielle eiendeler

Anlegg og utstyr, eierbenyttet eiendom og immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsmetoden og avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med økonomisk levetid. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. Det blir foretatt nedskrivninger når det foreligger verdifall. Det foretas en løpende vurdering av disse eiendommene på lik linje med investeringseiendommer.

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi på finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel uoterte aksjer) fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene er i hovedsak basert på markedsforholdene på rapporteringstidspunktet.

Forsikringstekniske avsetninger

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper, bransjer med kort eller lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt eller oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Selskapet har kun forsikringsprodukter i den korthalede bransjen.

Pensjoner

Beregning av nåverdi av pensjonsforpliktelser baseres på flere aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i forutsetningene påvirker den beregnede forpliktelsen. Endringer i diskonteringsrenten har den vesentligste påvirkning. Diskonteringsrenten og andre forutsetninger gjennomgås normalt en gang i året når den aktuarielle beregningen foretas, med mindre det har vært vesentlige endringer i løpet av året.

3. Styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko

Oversikt

Risikostyring er en del av den daglige virksomheten i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal (GFNR). En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i GFNR er at risikoeksponeringen ikke skal overstige risikoevnen. Gjennom en sterk risikostyring vil risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres både med sikte på å redusere usikkerhet og store

økonomiske tap. Selskapet sin virksomhet innebærer både forsikringsmessig og finansiell risiko. Den forsikringsmessige risiko er knyttet til brann- og naturskadeforsikring overfor selskapets kunder, mens finansrisikoen er relatert til selskapets investeringsrisiko hovedsakelig knyttet selskapets kapitalforvaltning.

Organisering

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået er tilfredsstillende sett i forhold til selskapet sin soliditet og risikovilje. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige retningslinjer, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Daglig leder er ansvarlig for risikostyringen. Det pågår en kontinuerlig prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsrisiko ift. lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjoner.

Kapitalstyring

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og selskapet er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Ethvert forsikringselskap må sørge for at kapitalbasen er tilstrekkelig i forhold til risikoeksponeringen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad.

Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Selskapets mål for kapitalstyring er å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, samt sørge for at selskapets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Strategi og reglement for kapitalforvaltningen spesifiserer kravene til selskapets kapital. Kapitalstyringen følges opp av administrerende direktør som påser at kravene gitt av styret etterleves.

Forsikringsvirksomheten er underlagt kapitalkrav fra myndighetene. Kapitalsituasjon for selskapet rapporteres til relevante tilsynsmyndigheter. For selskapet er gjeldende regulatorisk krav basert på standardformelen gitt i Solvens II-regelverket. Selskapet har en sterk kapitalisering.

Regulatorisk kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkravet er beregnet ved bruk av standardformel i henhold til Solvens II-regler. Kapitalkravet for selskapet er 101,4 millioner kroner ved årsslutt. Tellende kapital er 408,4 millikoner kroner. Dette gir en solvensmargin på 403 prosent.

Kapitalsituasjonen beregnes basert på selskapets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Tabell 1 - Regulatorisk solvenskapitalkrav (SCR)

	2016	2015
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	408.444	337.665
Solvenskapitalkrav (SCR)	101.373	96.808
Overskuddskapital	307.071	240.857
Solvensmargin etter Solvency II	403 %	349 %

Tellende kapital til å møte solvenskapitalkravet er differansen mellom eiendeler og forpliktelser beregnet i henhold til Solvens II-prinsipper, justert for foreslått utbytte og ansvarlig lånekapital.

I tillegg til solvenskapitalkravet er det definert et absolutt minimum kapitalbehov. Dette kalles minstekapitalkravet (MCR). Faller kapitalen under dette nivået vil det være forbudt å fortsette virksomheten.

Det regulatoriske minstekapitalkravet skal være mellom 25 prosent og 45 prosent av solvenskapitalkravet.

Tabell 2 - Regulatorisk minstekapitalkrav (MCR)

	2016	2015
Minstekapitalkrav øvre grense (45% av SCR)	45.618	43.564
Minstekapitalkrav nedre grense (25% av SCR)	25.343	24.202
Absolutt minstekapitalkrav (EUR 2,5 mill.)	22.586	24.048
Minstekapitalkrav (MCR)	25.343	24.202

Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR 1440 % 1220 %

Tellende kapital er delt inn i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Selskapet har i hovedsak kapital i kapitalgruppe 1, som regnes for å være kapital av beste kvalitet. Av samlet tellende kapital kommer 360 millioner kroner fra kapitalgruppe 1.

Kapital i kapitalgruppe 2 består av avsetning til naturskadekapital. Naturskadekapital er kapital som bare kan brukes til å dekke krav etter naturskader, men som i en insolvent situasjon også kan benyttes til å dekke andre forpliktelser.

Selskapet har ikke kapital i kapitalgruppe 3.

Tabell 3 - Tellende kapital til å møte kravene til kapital

	2016	2015
Basiskapital:		
- Kapitalgruppe 1	359.997	290.457
- Kapitalgruppe 2	5.068	4.840
- Kapitalgruppe 3	0	0
Sum basiskapital	365.065	295.297
Supplerende kapital	0	0
Total tellende ansvarlig kapital MCR	365.065	295.297
- Kapitalgruppe 2 for Solvency II formål	43.379	42.368
Total tellende ansvarlig kapital SCR	408.444	337.665

De viktigste forskjellene mellom verddivurdering i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper er:

- Immaterielle eiendeler er verdsatt til null under Solvens II
- Hold-til-forfall-obligasjoner er vurdert til virkelig verdi under Solvens II, mens amortisert kost brukes for regnskapsformål.
- Forsikringstekniske avsetninger er vurdert annerledes (se nedenfor for mer informasjon).
- Kundefordringer verdsettes til null i Solvens II, da kontantstrømmen relatert til disse inngår i beregningen av forsikringstekniske avsetninger (premieavsetningen).
- Garantiordningen er behandlet som en forpliktelse under Solvens II, mens det regnes som egenkapital i henhold til regnskapsprinsipper.
- Ulik verddivurdering av utsatt skatt som følge av forskjellene ovenfor.

Ifølge Solvens II-prinsipper er forsikringstekniske avsetninger gitt ved summen av et beste estimat og en risikomargin. For skadeforsikring kan beste estimat for forsikringstekniske avsetninger deles opp i premieavsetninger og erstatningsavsetninger. Tabellene nedenfor viser de forsikringstekniske avsetningene for selskapet i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper.

Tabell 4 - Forsikringstekniske avsetninger

	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Erstatningsavsetninger for skadeforsikringer	18.320	17.928	-392
Premieavsetning for skadeforsikringer	25.185	22.441	-2.744
Risikomargin		1.105	1.105
Sum forsikringstekniske avsetninger	43.505	41.474	-2.031

Erstatningsavsetningene for skadeforsikringer er diskontert i Solvens II, mens erstatningsavsetningene ikke er diskontert i regnskapstallene. Alle øvrige forutsetninger for Solvens II formål er identiske med de regnskapsmessige forutsetninger.

Premieavsetningene for skadeforsikringer i Solvens II er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for ikke avløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense. Premieavsetningene i henhold til regnskapsprinsipper tilsvarer ikke avløpt risiko av forfalt premie for kontrakter som gjelder på verdsettelsestidspunktet, hvor det ikke gjøres fradrag for eventuelle kostnader før den forfalte premien periodiseres. Den praktiske konsekvensen av denne forskjellen er i hovedsak at forventet fremtidig overskudd for kontraktene selskapet er ansvarlig for inkluderes som tellende kapital i Solvens II-balansen. At premieavsetningene i Solvens II er diskontert gir også en forskjell.

En risikomargin inkluderes i de forsikringstekniske avsetningene i henhold til Solvens II-prinsipper. Risikomargin beregnes som kostnaden ved å ha nødvendig kapital for eventuelt å avvikle virksomheten.

Merk at Solvens II rentekurver, uten volatilitetsjustering, benyttes for å beregne forsikringstekniske avsetninger. Ingen overgangsregler benyttes.

Regulatorisk solvenskapitalkrav

Regulatorisk solvenskapitalkrav er bygget opp for å ta høyde for ulike risikokilder.

Markedsrisiko er den største risikoen for GFNR. Innen skadeforsikring er risikoen hovedsakelig knyttet til usikkerhet i forsikringsresultatet for det neste året (premierisiko), samt at risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelige (reserverisiko). Motpartsrisiko og operasjonell risiko bidrar også til kapitalkravet.

Det oppstår en diversifiseringsfordel siden alle risikoene ikke vil inntreffe på samme tid.

Kapitalbehovet er også justert for en fremtidig skattefordel som vil oppstå dersom et økonomisk tap tilsvarende størrelsen på kapitalkravet inntreffer. Denne skattefordelen kan bare innregnes dersom det er rimelig å anta at selskapet er i stand til å fortsette med sin virksomhet etter et slikt tap.

Tabell 5 - Regulatorisk solvenskapitalkrav

	2016	2015
Tilgjengelig kapital		
Kapitalkrav for skadeforsikringer	23.952	18.927
Kapitalkrav for markedsrisiko	89.030	87021
Kapitalkrav for motpartsrisiko	5.264	4845
Diversifisering	-18.474	-15.502
Basis solvenskapitalkrav	99.772	95.291
Operasjonell risiko	1.601	1516
Sum regulatorisk solvenskapitalkrav	101.373	96.807

Innføring av Solvens II-regelverket

Solvens II-regelverket trådte i kraft 1. januar 2016. Kapitalsituasjonen er beregnet basert på selskapets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Videre er det fortsatt noe usikkerhet knyttet til kapitalkrav og tellende kapital under Solvens II. Av størst betydning for skadeforsikringsselskaper er skattemessig konsekvens av mulig overgang til Solvens II-prinsipper for beregning av tekniske avsetninger, samt behandling av garantiavsetning:

- Behandlingen av forsikringstekniske avsetninger ble tatt opp av Finanstilsynet i et brev av juni 2014. I august 2015 trakk Finansdepartementet høringsforslaget om skatt på forsikringstekniske avsetninger, og saken er utsatt inntil videre. Etter selskapets vurdering skal ikke overgang til Solvens II medføre vesentlige endringer i skatteposisjon og det forventes at endelig regelverk vil gjenspeile dette.
- Finanstilsynet argumenterer for at garantiavsetningen skal behandles som en forpliktelse under Solvens II. Selskapet er av den oppfatning at særnorske avsetninger som faktisk er et egenkapitalelement, må behandles som solvenskapital. Selskapet vil fortsette å arbeide for et regelverk i tråd med dette. Inntil endelig avklaring foreligger er garantiavsetningen behandlet som forpliktelse under Solvens II.

Forsikringsrisiko

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringsselskap. Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og forplikter seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres. Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av tegningspolicy er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet.

Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko i brannforsikring kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype, forsikringssum og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt på skadeutbetalinger.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal tilbyr brannforsikringsprodukter og tilhørende naturskadeforsikring rettet mot privatkunder, landbruk og næringsliv i sitt geografiske konsesjonsområde. Selskapet har en reassurans avtale hvor selskapets egenregning er 3 millioner kroner; dvs at kun skader opp til denne grensen belastes brannkassens regnskap. Reassuransprogrammet består hovedsakelig av ikke-proporsjonal reassurans og er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalstruktur. Reassuransfunksjonen administreres i Gjensidige Forsikring ASA, som også inkluderer administrasjon av reassuransprogrammet for de samarbeidende brannkassenes brannforsikring.

Naturskadeforsikring i Norge ivaretas gjennom et obligatorisk medlemskap i Norsk Naturskadepool. Dette er en ordning myndighetene har bedt norske forsikringsselskaper administrere, og naturskadepremien fastsettes av myndighetene. Premien innkreves av forsikringsselskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter.

Gjennom denne ordningen blir Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal eksponert for sin markedsandel (basert på brannforsikringssum) av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuransprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemselskapene. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger som er kjøpt.

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens for eksempel på grunn av økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. For brannforsikring er skadefrekvensen på et mye lavere nivå enn i mange andre bransjer.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I brannforsikring kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader i løpet av et år viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen innen brann- og naturskadeforsikring, tegningsstrategi og aktiv skadebehandling.

Sensitivitetsanalyse – forsikringstekniske avsetninger

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige kontantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Brann- og naturskadeforsikring er risiko med kort avviklingstid og er dermed mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør.

Endring i inflasjon (+/-1 % prosentpoeng)	2016	2015
Brannforsikring	160.836	73.740
Naturskadeforsikring	46.658	60.522
Totalt	207.494	134.262

Styring av finansiell risiko

Finansiell risiko er et samlebegrep for flere typer risiko i forbindelse med finansielle eiendeler. De ulike finansielle risikotypene beskrives nærmere nedenfor.

Aksjekursrisiko defineres som verdifall som følge av reduserte aksjepriser. Konsekvensen av ulike verdifall vil fremgå av stress-test nedenfor.

Renterisiko defineres som verdifall som følge av endring av rentenivå. Denne risikoen styres gjennom durasjonsmål. Maksimal durasjon iflg vårt regelverk er 4 år.

Kredittspredd-risiko defineres som verdifall som følge av at prisen for kredittisiko endres. Denne måles på samme måte som renterisiko.

Valutarisiko defineres som tapet som følge av endringer i valutakurser. Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal Vil direkte og indirekte gjennom sine plasseringer å være eksponert mot endringer i valutakurser. Den direkte eksponeringen er forsøkt redusert gjennom at de ikke er forfletta investeringer i papirer som noteres i utenlandsk valuta.

Kredittisiko defineres som tap som oppstår hvis en utsteder ikke oppfyller sine forpliktelser eller pga økte risikopremier for obligasjoner med kredittisiko.

I vårt finansreglement er det definerte rammer for hvor stor andel av våre obligasjonsplasseringer som skal ligge innenfor de ulike ratingklassene. Styret mottar kvartalsvis rapportering om ratingen på utstederne og om forvalterne holder seg innenfor de rammer som er fastsatt av styret.

Likviditetsrisiko defineres som manglende evne til å møte betalinger ved forfall, eller ved at selskapet må realisere investeringer til en høy kostnad for å kunne utføre betalinger. I Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal er kapitalen i hovedsak plassert i likvide børnoterte aksjer samt obligasjoner som lett lar seg omsette. Likviditetsrisikoen i selskapet anses som minimal, ettersom om lag 90 % av balansen er omsettelig innen en uke.

Investeringsstrategi og risikoeksponering er sammen med finansreglement oppe til styrebehandling en gang for året. Styret fastsetter øvre rammer for hvor stor andel av selskapets balanse som kan være plassert innenfor de ulike aktivaklasser. Aktivaallokeringen skal holdes innenfor disse grensene til enhver tid. Tabellen nedenfor viser selskapets aktivaallokering ved utgangen av 2016.

Aktivaallokering 31.12.16

Aktivklasse	Tusen kroner	Prosent
Eiendom	3.130	1 %
Aksjer	191.337	39 %
Omløpsobligasjoner og obligasjonsfond	221.550	45 %
Bank	66.246	13 %
Øvrige eiendeler og fordringer	10.887	2 %
Sum balanse	493.151	100 %

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal er et selskap som er overkapitalisert. Premier for egen regning i 2016 er 46,9 mill. kroner. Solvenskapitalen er 408,4 mill. kroner.

Selskapet har ikke endret strategi for aksjeeksponeringen siste året. Så lenge Oslo Børs er priset i pris/bok intervallet 0,8–

1,75 skal selskapet være maksimalt plassert i aksjer innenfor rammen på 45 %. Rammen beregnes med utgangspunkt i verdijustert balanse. Når Oslo Børs er priset til over 1,75 P/B vektet aksjeeksponeringen ned til 35 %. Videre nedvekting skjer når prisingen av Oslo Børs overskrider 2,1. Da skal nedvekting skje slik at aksjeeksponeringen er kommet ned til 25 % av rammen. Formålet med en slik strategi er at forvalter er forpliktet som en langsiktig investor å kjøpe aksjer når de er billigst, mens vi er forpliktet til å selge aksjer når de er priset på det høyeste.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har ingen eksponeringer i private equity fond/selskaper og hedgefond.

Tabellen nedenfor viser selskapets 10 største aksjeplasseringer pr 31.12.16

Selskap	Tusen kroner	Andel
Pareto Global C (fond)	27.964	6 %
Olav Thon Eiendomsselskap	12.365	3 %
Yara International ASA	11.254	2 %
TGS Nopec Geophysical Company	11.119	2 %
Lerøy Seafood group ASA	10.849	2 %
Wilh. Wilhelmsen ASA (ser. A)	10.652	2 %
SalMar	9.434	2 %
Austevoll Seafood ASA	9.363	2 %
Dnb ASA	8.423	2 %
Sparebank 1 SR-bank	8.134	2 %
Sum 10 største aksjer	119.557	24 %
Sum aksjer	191.311	39 %
Sum forvaltningskapital	493.151	100 %

Stresstest aksjer

For å vise aksjeporteføljens sensitivitet for et fall i aksjekurser, viser tabellen nedenfor effekten av et mulig scenario ved alternative eksponeringer. Tallene viser effekt på egenkapitalen, men tar ikke hensyn til skatteeffekter.

Beregningen er gjort med basis i selskapets balanse pr 31.12.2016 på 493 mill. kroner og en egenkapital pr 31.12.2016 på 409 mill. kroner.

Eksponeringsgrad i aksjer	Aksjebeholdning	Verdifall på 30% på Oslo Børs	Verdifall i % av egenkapital
45 %	221,85 mill kr	67 mill kr	16 %
35 %	172,55 mill kr	52 mill kr	13 %
25 %	123,25 mill kr	37 mill kr	9 %

Renterisiko

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har en vesentlig andel av balansen plassert i rentepapirer. De fleste obligasjonene er plassert i solide norske spare- og forretningsbanker samt norske industriforetak. Papirene er lett omsettelig i markedet. Selskapet har ingen plasseringer i utenlandske rentepapirer og følgelig ikke eksponert mot valutarisiko. Det er heller ikke foretatt noen investeringer i hedgefond eller strukturerte produkter. Innenfor eiendom har selskapet en andel i et forretningsbygg i Kristiansund N; andelen tilsvare ca 1 % av selskapets balanse.

Nedenfor vises selskapets 10 største obligasjonsplasseringer pr 31.12.2016:

Utsteder	Tusen kroner	Andel
Dnb Bank ASA	14.838	3 %
Sparebanken Møre	14.144	3 %
Aker ASA	10.301	2 %
Sparebank 1 SR-bank	10.131	2 %
Sparebank 1 SMN	10.091	2 %
Statkraft	9.956	2 %
Storebrand Livsforsikring	7.049	1 %
Gjensidige Forsikring	6.752	1 %
BN bank	5.060	1 %
Sparebank 1 Nordvest	5.043	1 %
Sum 10 største obligasjoner	93.362	19 %
Sum obligasjoner	171.749	35 %
Sum renteportefølje	221.552	45 %
Sum forvaltningskapital	493.151	100 %

Sensitivitet renteportefølje

Durasjon på obligasjonsporteføljen er på 0,3 år. En renteøkning på 1 % vil på vår totale renteportefølje på 221,5 mill. kroner ha en negativ resultateffekt på ca 0,6 mill. kroner.

Årsaken til at resultateffekten blir så minimal, skyldes at få av våre obligasjonslån er bundet med fast rente. Renterisikoen på porteføljen er dermed på et lavt nivå. Risikoen for endringer i prisen på kredittrisiko er i porteføljen større enn renterisikoene. Gjennomsnittlig løpetid på obligasjoner frem til forfall og/eller

dato for call er ca 3,25 år. En økning på 0,25 % i kredittspredene vil med dagens rentenivå føre til at markedsverdien av porteføljen reduseres med ca. 1,25 %.

Kredittrisiko

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal er eksponert mot kredittrisiko, det vil si risiko for at en motpart ikke kan gjøre opp for sine forpliktelser ved forfall eller risiko for at kredittmarginene øker.

I selskapets finansreglement reguleres rammene for plasseringer innenfor de ulike rating grupperingene; beste, moderat og høyere kredittrisiko.

Styret mottar kvartalsvis rapportering som dokumenterer om forvalterne holder seg innenfor de rammer som er fastsatt av selskapet styre.

Vedrørende rating er det benyttet automatisert kredittscore publisert av banker og merglerforetak.

Fordeling av rentepapirer spesifisert på risikogruppe pr 31.12.2016

Kredittrisiko	Maksimalt i risikoklasse	Beholdning 31.12.2016
Beste risiko rating AAA til A	100 %	6,4 %
Moderat kredittrisiko rating BBB+ til BBB-	80 %	24,0 %
Høyere kredittrisiko rating BB+ til CCC	25 %	14,2 %

4. Premieinntekter og erstatningskostnader i skadeforsikring

	Brannforretning	Naturforretning	Sum
Forfalte premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	47.822.885	5.751.198	53.574.083
Gjenforsikringsandel	-5.454.377	-1.019.565	-6.473.942
For egen regning	42.368.508	4.731.633	47.100.141
Opptjente premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	47.678.608	5.687.048	53.365.656
Gjenforsikringsandel	-5.454.377	-1.019.565	-6.473.942
For egen regning	42.224.231	4.667.483	46.891.714
Erstatningskostnader			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	-24.560.823	-3.428.739	-27.989.562
Gjenforsikringsandel	4.501.027	-	4.501.027
For egen regning	-20.059.796	-3.428.739	-23.488.535
Påløpte brutto erstatningskostnader			
Inntruffet i år brutto	-22.683.096	-2.737.556	-25.420.652
Inntruffet tidligere år brutto	-1.877.727	-691.183	-2.568.910
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	22.493.068	2.692.390	25.185.458
Brutto erstatningsavsetning	14.582.597	3.738.278	18.320.875

5. Transaksjoner mellom Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal og Gjensidige Forsikring ASA

Tilgode hos andre forsikringselskaper

Våre tilgodehavender fra Gjensidige Forsikring ASA er inkludert i 'andre fordringer' med kr. 5.093.623

Andre forsikringsrelaterte inntekter (provisjoner)

Vi mottar provisjon for salg av forsikringer fra Gjensidige Forsikring ASA og Gjensidige Pensjonsforsikring AS. Provisjonene fordeler seg slik:

Tall i tusen kr	2016	2015
Mottatt provisjon skadeforsikring	25.850	23.842
Mottatt provisjon øvrig	247	274
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	26.097	24.116

Administrasjonskostnader

Gjensidige Forsikring ASA yter tjenester på flere områder som vi betaler godtgjørelse for. I resultatregnskapet er disse kostnadene inkludert i Forsikringsrelaterte adm.kostnader.

Tall i tusen kr	2016	2015
Kostnader brannforretningen	3.447	2.976
Kostnader øvrige tjenester	164	151

6. Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Tall i tusen kr	Anlegg og utstyr	Eierbenyttet eiendom
Anskaffelseskost pr. 01.01.15	10.290	5.399
Tilgang i året	0	0
Utrangert	0	0
Avgang i året	0	0
Anskaffelseskost pr.31.12.15	10.290	5.399
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.15	-7.953	-2.026
Årets ordinære avskrivninger	-578	-134
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden	0	0
Tilbakeført utrangert	0	0
Avgang ordinære avskrivninger	0	0
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.15	-8.531	-2.160
Bokført verdi 31.12.15	1.759	3.239
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20år
Anskaffelseskost pr. 01.01.16	10.290	5.399
Tilgang i året	41	26
Utrangert	0	0
Avgang i året	0	0
Anskaffelseskost pr.31.12.16	10.331	5.425
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.16	-8.531	-2.160
Årets ordinære avskrivninger	-568	-135
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden	0	0
Tilbakeført utrangert	0	0
Avgang ordinære avskrivninger	0	0
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.16	-9.099	-2.295
Bokført verdi 31.12.16	1.232	3.130
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20 år
	2016	2015
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	4.500	4.500
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	3.130	3.372
Merverdi utover balanseført verdi	1.370	1.128

7. Finansielle eiendeler og forpliktelser

Definisjon av virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet:

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdpapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)
- Børsnoterte ansvarlige lån

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet:

- Valutatimer, aksjeopsjoner, fremtidige renteaftaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonspringsmodeller etc.)
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.

- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet:

- Unoterte private equity-investeringer (PE). PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontantstrømsanalyser, prismultipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.
- Selskapets innskutte egenkapital i Gjensidige Pensjonskasse. Innskutt egenkapital er verdsatt til pålydende.

Verdsettelsesprosess finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre

Selskapet fastsetter hvilke verdsettelsesmodeller som skal benyttes ved verdsettelse av finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet. Evaluering av modellene gjøres ved behov. Investeringenes virkelige verdier og resultater som overholdelse av fastsatte rammer rapporteres kvartalsvis. Aksjer klassifisert i dette nivået gjelder mindre plasseringer i lokale foretak, som vurderes som langsiktige plasseringer.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Generelle markedsnedganger eller forverrede framtidssutsikter kan påvirke forventning om fremtidige kontantstrømmer eller anvendte

multipler som igjen vil medføre at verdien reduseres. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Tall i tusen kr	Balanseført verdi 31.12.16	Virkelig verdi 31.12.16	Balanseført verdi 31.12.15	Virkelig verdi 31.12.15
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	191.337	191.337	186.347	186.347
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	176.327	176.327	154.782	154.782

Finansielle eiendeler som holdes til forfall

Obligasjoner som holdes til forfall	0	0	0	0
-------------------------------------	---	---	---	---

Utlån og fordringer**Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer**

Utlån (ansvarlige lån)	45.227	45.227	34.749	34.749
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikring	2.906	2.906	6.240	6.240
Andre fordringer	6.686	6.686	7.228	7.228
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	62	62	275	275
Kontanter og bankinnskudd	66.245	66.245	45.531	45.531
Sum	488.790	488.790	435.152	435.152

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Andre forpliktelser	38.589	38.589	41.717	41.717
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	1.825	1.825	1.796	1.796
Sum	40.414	40.414	43.513	43.513

VERDSETTELSESHIERARKI 2016	Nivå 1: Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2: Verdsett.teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3: Verdsett.teknikk basert på ikke obs.markedsdata	SUM
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	186.683	0	4.654	191.337
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	0	176.327	0	176.327
Utlån (ansvarlige lån)	0	45.227	0	45.227

VERDSETTELSESHIERARKI 2015	Nivå 1: Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2: Verdsett.teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3: Verdsett.teknikk basert på ikke obs.markedsdata	SUM
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	181.593		4.754	186.347
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		154.782		154.782
Utlån (ansvarlige lån)		34.749		34.749

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2016

	Pr. 1.1.2016	Netto realisert/urealisert gevinst over resultatet			Overføring til/ fra nivå 3	Pr. 31.12.2016	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies pr. 31.12.2016
		Kjøp	Salg	Oppgjør			
Aksjer og andeler	4.754	0	0	100	0	4.654	0
Sum	4.754	0	0	100	0	4.654	0

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

	Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10%
Sum	-465

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2015

	Pr. 1.1.2015	Netto realisert/urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/ fra nivå 3	Pr. 31.12.2015	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies pr. 31.12.2015
Aksjer og andeler	4.254	0	500	0	0	0	4.754	0
Sum	4.254	0	500	0	0	0	4.754	0

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

	Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10% -475
Sum	-475

8. Utlån og fordringer

Utlån og fordringer	2016	2015
	Tall i tusen kr	Tall i tusen kr
Ansvarlig lån	45.227	34.749
Sum utlån	45.227	34.749

Ansvarlige lån	Pålydende verdi		Kostpris		Markedsverdi	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Storebrand Bank	5.000	5.000	5.000	5.000	5.090	5.160
BN Bank	5.000	5.000	5.000	5.000	5.071	5.069
Sparebanken Møre	4.000	4.000	4.000	4.000	4.059	4.050
Sparebank 1 Oslo Akershus	4.000	4.000	4.000	4.000	4.027	3.973
Gjensidige Forsikring	7.009	7.009	7.009	7.009	6.797	6.596
Sparebank 1 SMN	5.000	5.000	5.000	5.000	5.059	4.936
Dnb Bank ASA	5.000	5.000	5.000	5.000	5.019	4.965
Sparebank 1 SR-bank	5.066	-	5.066	0	5.061	-
Bank Norwegian	5.000	-	5.000	0	5.044	-
Sum ansvarlig lån	45.075	35.009	45.075	35.009	45.227	34.749

Andre fordringer	2016	2015
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning	0	0
Andre fordringer	158	6.240
Sum andre fordringer	158	6.240

9. Kontanter og kontantekvivalenter

Tall i tusen kr	2016	2015
Innskudd hos kredittinstitusjoner	60.156	41.059
Kontanter og bankinnskudd	6.089	4.472
Sum kontanter og kontantekvivalenter	66.245	45.531

Kontanter og bankinnskudd er kassebeholdninger og bankinnskudd benyttet i den løpende driften. Innskudd hos kredittinstitusjoner består av andre bankinnskudd. Beregnet gjennomsnittrente opptjent på kontanter og bankinnskudd er cirka 1 %.

10. Finansielle eiendeler

Aksjer og andeler	Ant. andeler	Kostpris Tall i tusen kr	Markedsverdi Tall i tusen kr
Norske finansaksjer			
Dnb ASA	65.600	6322	8423
Sparebank 1 SR-bank	133.900	6.385	8.134
Sum norske finansaksjer	199.500	12.707	16.557
Andre norske aksjer			
OLAV THON EIENDOMSSKAP ASA	77.282	7188	12.365
EKORNES ASA	49.700	4992	5.293
FARSTAD SHIPPING AS	104.300	10361	414
NORSK HYDRO ASA	152.800	4711	6.311
TGS NOPEC GEOPHYSIC. COMP	58.000	6090	11.119
LERØY SEAFOOD GROUP ASA	22.550	1921	10.849
YARA INTERNATIONAL ASA	33.100	7256	11.254
SOLSTAD OFFSHORE ASA	48.928	3800	563
WILH. WILHELMSSEN ASA (SERIE A)	53.800	8550	10.652
ODFJELL ASA A-AKSJER	27.900	2882	817
ORKLA ASA	62.000	3043	4.848
BONHEUR ASA	12.400	2155	896
SALMAR ASA	36.550	1135	9.459
AUSTEVOLL SEAFOOD ASA	111.800	2257	9.363
BORREGAARD ASA	45.700	1955	3.862
NORWEGIAN AIR SHUTTLE	10.000	2891	2.870
KID ASA	82.200	2430	2.630
STATOIL ASA	47.743	5874	7.562
TELENOR ASA	30.000	4440	3.870
Øvrige norske aksjer, ikke børsnotert	2.650	3548	3.548
Sum andre norske aksjer	1.069.403	87.480	118.546
Utenlandske aksjer			
Subsea 7 SA	62.100	4510	6788
PRS-A	115.480	2903	4273
Sum utenlandske aksjer	177.580	7.413	11.060
Norske aksjefond			
Pareto Global C	14411	20.000	27.964
Sum norske aksjefond	14.411	20.000	27.964
Grunnfondsbevis			
SPAREBANKEN MØRE	9.128	1758	2.319
SPAREBANKEN NORD NORGE	142.849	4576	7.464
SPAREBANKEN MIDT NORGE	97.600	5319	6.320
Sum gunnfondsbevis	249.577	11.653	16.102
Øvrige investeringer			
Gjensidige Pensjonskasse	1	1.107	1.107
Sum øvrige investeringer	1	1.107	1.107
Sum aksjer og andeler totalt	1.710.472	140.360	191.336

Fortsetter neste side.

	Kostpris	Markedsverdi
	Tall i tusen kr	Tall i tusen kr
Obligasjoner		
Obligasjoner norske og utenlandske	133.372	126.523
Sum obligasjoner	133.372	126.523
Obligasjonfond		
Obligasjonsfond norske	38.574	37.117
Sum obligasjonsfond	38.574	37.117
Pengemarkedsfond		
Pengemarkedsfond norske	13.295	12.687
Sum pengemarkedsfond	13.295	12.687
Ansvarlige lån		
Ansvarlige lån – norske	45.075	45.227
Sum ansvarlige lån	45.075	45.227
Sum obligasjoner/fond/utlån	230.316	221.554
Sum portefølje verdipapir	370.676	412.890

11. Pensjon

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal er forpliktet til å ha en tjenstepensjonordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Den ytelsesbaserte pensjonsordning er en lukket ordning. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalderen er 70 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

Med virkning fra og med 2016 har selskapet endret sine innskuddssatser og knekkpunkt som en tilpasning til ny lov om foretakspensjon. De nye satsene er syv prosent mellom 0 og 7,1 G og 20 prosent mellom 7,1 og 12G.

Tilskudd til den innskuddsbaserte ordningen innregnes som en kostnad i det året bidraget betales. Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen i 2016 er 360.000 kroner.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Beskrivelse av ordningen

Alderspensjon sammen med ytelse fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør

ca 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjeningstid på 30 år. Pensjonsalderen er 70 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler. I tillegg har selskapet pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen.

Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12 G og tilleggspensjoner.

Den ordinære alderspensjonen er en sikret ordning hvor arbeidsgiver bidrar med innbetaling til pensjonsmidler. Pensjon ut over den ordinære kollektivavtalen er en usikret ordning som betales over driften.

Med virkning fra og med 2016 har selskapet fjernet KPI-reguleringen av løpende pensjoner. Regnskapsmessig ble dette behandlet som en planendring. Det ble innregnet en inntekt på cirka 6.415.880 kroner i pensjonskostnaden og pensjonsforpliktelsen ble redusert tilsvarende.

Innregning

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporterings-tidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelser er differansen mellom nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene og virkelig verdi av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår.

Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser. Dersom det er en netto overfinansiering i den sikrede ordningen innregnes denne som Pensjonsmidler.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelser og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre resultatkomponenter.

I 2016 ga dette en negativ effekt på egenkapitalen på 198.659 kroner. I tillegg ble det innregnet en ikke tilgjengelig overfinansiering på 2.027.233 kroner, slik at sum negativ effekt på egenkapitalen var 2.225.911 kroner. I 2015 ga dette en positiv effekt på egenkapitalen på 1.476.449 kroner og skyldtes hovedsaklig økt diskonteringsrente.

Aktuarielle forutsetninger

Diskonteringsrenten er basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka ti år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforventninger er det gjort en interpolasjon.

Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon. Diskonteringsrenten for en pensjonsutbetaling er 2,44 prosent (2,55) i år 10, 2,77 prosent (2,89) i år 15, 3,02 prosent (3,05) i år 20, 3,19 prosent (3,16) i år 25, 3,31 prosent (3,22) i år 30 og 3,46 prosent (3,30) i år 40.

Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Lønnsveksten er satt til 3,1 prosent, som i fjor, og er justert for alder basert på avtagende lønnskurve. Den ettårige nominelle lønnsveksten 2016/2017 er beregnet til 1,5 prosent, som er ned fra fjorårets 1,6 prosent. Årsaken til den lave lønnsveksten er at pensjonsordningen er lukket for nye medlemmer og at gjennomsnittlig alder for ansatte medlemmer er 55,6 år.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal benytter GAP07, som er en dynamisk dødelighetsmodell som tar hensyn til forventet utvikling i levealder. Modellens forutsetninger testes med jevne mellomrom.

Sensitivitetsanalysen er basert på at kun én forutsetning endres om gangen og at alle andre holdes konstant. Dette er sjelden tilfelle da flere av forutsetningene samvarierer. Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved bruk av samme metode som er lagt til grunn i den aktuarielle beregningen av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Risiko

Risiko i netto pensjonsforpliktelse er en kombinasjon av selve pensjonsordningen (inkludert regulatorisk risiko), pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler, finansieringsnivå og samvariasjon mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdals pensjonsmidler er investert i Gjensidige Pensjonskasse. Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdals pensjonsmidler forvaltes som en investeringsvalgsporfølje.

Dette innebærer at Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdals selv bestemmer hvordan pensjonsmidlene er investert innenfor et sett av rammer som er godkjent av pensjonskassens styre.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal har en egen investeringskomité som avgjør hvordan pensjonsmidlene skal allokere. Investeringsvalgsporføljen medfører finansiell risiko for Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal.

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond og obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter aksje-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko.

Finansiell risiko i pensjonsmidler estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer. Den største risikofaktor er renterisiko.

Renterisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot renterisiko ansees som moderat som følge av at markedsverdivektet durasjon er på ca tre år. Porteføljeverdien vil falle med cirka 3 prosent ved et parallelt skift i rentekurven på pluss ett prosentpoeng.

Pensjonsforpliktelsene målt i pensjonskassens regnskap har en durasjon på ca 12 år. Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot renterisiko. Diskonteringsrenten er sammensatt av markedsrenter i ti år, fra år 20 er det lagt langsiktige likevektsrenter til grunn, og mellom år ti og år 20 interpoleres det lineært mellom markedsrenter og langsiktige likevektsrenter. Et skift i markedsrentene vil dermed direkte påvirke verdien av kontantstrømmene frem til år ti og deretter gi fallende effekt de neste ti årene. Fra år 20 vil markedsrentene kun ha marginal effekt.

Rentenedgang er den største risikoen på grunn av forpliktelsens lange løpetid. Pensjonsforpliktelsen vil stige med 11,3 prosent ved et parallelt skift i hele rentekurven på minus et prosentpoeng. Verdien vil falle med 9,4 prosent ved en renteøkning på ett prosentpoeng.

Sammenhengen mellom pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene gjør at selskapet innregner et eiendelstak siden ikke alle pensjonsmidler kan benyttes til å betale fremtidige premier. Dette medfører at effekten av en rentenedgang vil være begrenset til de forpliktelsene som er henført til dagens ansatte og at forpliktelser henført til pensjonister blir relativt uforandret. Rentenedgang er den største risikoen på grunn av forpliktelsens lange løpetid. Renteoppgang leder til et fall i pensjonsforpliktelsene, men mye av fallet vil lede til økt potensiell pensjonsregulering. 35 prosent av pensjonsmidlene henføres til dagens ansatte. Over tid vil imidlertid ansatte stadig få en lavere andel av pensjonsmidlene som følge av fratreden og overgang til pensjon. Dermed vil en større andel av avkastning

tilfalle pensjonister og tidligere ansatte og mindre til arbeidsgiver. Dette er innarbeidet i eiendelstak-vurderingen.

Kredittrisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot kredittrisiko ansees som moderat. Kredittrisikoen styres gjennom rammer for største engasjement og rating på enkeltinvesteringer. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor «investment grade». Cirka fem prosent av samlede pensjonsmidler er globale high yield obligasjoner. Dersom kredittrisiko på global basis økte med en faktor tilsvarende den faktoren som brukes i stresstester for pensjonskasser (tilsvarende en forverring mot 99,5 prosent percentilen) ville det lede til et fall på cirka 9 prosent i bligasjonsporteføljen. Dette vil tilsvare en gjennomsnittlig spreadutgang på 1,9 prosent.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot kredittrisiko da norske OMF-renten som er utgangspunkt for fastleggelsen av diskonteringsrente, inneholder en viss kredittrisiko.

Kredittpåslag (mot ti år swap) per 31. desember 2016 var 0,67 prosent.

Basert på samme stresstest som for pensjonsmidlene, ville forpliktelsene synke med cirka 11,7 prosent basert på preadutgang på 0,9 prosent.

Samlet sett ville reduksjonen i forpliktelsene være noe høyere enn fallet i verdien av pensjonsmidlene.

Aksjerisiko

Gjennom året har pensjonskassen hatt eksponering mot aksjemarkedet gjennom aksjefond og kjøpsopsjoner. Ved utgangen av året var eksponeringen 1,4 prosent (3,7). Derivatkontrakter bringer en markedsmessig eksponering opp til 20 prosent. Pensjonsmidlene har lav eksponering til aksjer. Største aksjerisiko anses å være risikoen for fall i aksjenes markedsverdi.

Valutarisiko

Alle plasseringer i utenlandske rentefond valutasikres. Det er investert i valutasikrede fond. Utenlandske aksjeplasseringer skal som hovedregel valutasikres. Pensjonsmidlenes tilgodehavende i norske kroner skal til enhver tid minst motsvare 70 prosent av de forsikringstekniske avsetninger. Pensjonsmidlene var ved utgangen av året valutaeksponert med cirka 1 prosent.

Pensjonsforpliktelsene er kun eksponert mot norske kroner.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen i pensjonsmidlene vurderes som lav, da en til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene ansees å være tilstrekkelig likvid.

Levetid og uførhet

Levetidsforutsetningene er basert på tabellen GAP07 utviklet av aktuar-konsulentfirma Gabler AS. Denne tabellen har vært benyttet siden 31. desember 2007. Forutsetningene for tabellen følges opp systematisk hvert år. Tabellen er forventningsrett og dynamisk slik at levetiden forbedres hvert år.

I 2015 er det ikke kommet informasjon som tilsier at GAP07 bør endres. Det er usikkerhet i forventet levetid spesielt for menn. Finanstilsynet har utarbeidet egne minstekrav til levetidspriser (K2013) for pensjonsordninger. Disse kravene gjelder den prisen et livselskap eller pensjonskasse minimum skal kreve for å forsikre ytelse. Disse minsteprisene påvirker således hvilke innskudd som må gjøres for den årlige opptjening og for minstekravet til pensjonsmidler.

GAP07 har kortere levetid enn K2013. Alt annet like vil dette medføre at innbetaling av minstekrav til pensjonsmidler følger en høyere levetid enn tilsvarende måling av forpliktelsen. Det betyr at i forpliktelsen vil det bli innregnet en fremtidig pensjonsregulering som følge av at innbetalingen baseres på en lengre levetid enn det som er forventet.

Uførehyppigheten er basert på tabellen IR73. Denne måler uførheten på lang sikt. Forekomsten av uførhet er lav sammenliknet med mange andre arbeidsgivere.

I 2016 ble den realiserte verdien av uførehendelser lavere enn forventet (gevinst). Dødsfall medførte høyere realisert verdi enn forventet (tap). Realisert levetid ble noe lavere enn forventet (gevinst). Samlet sett er det innregnet en liten gevinst på denne type risiko.

Selskapets ansatte kan bli involvert i større katastrofelignende hendelser som flyulykker, bussulykker, tilskuer til sportsarrangement eller hendelser på arbeidsplassen. Dersom en slik hendelse inntreffer vil pensjonsforpliktelsen kunne øke betraktelig. Det er investert i katastrofeforsikringer som gjør at selskapets får erstatning dersom en slik hendelse inntreffer.

Lønnsutvikling

De fremtidige pensjonsytelsene avhenger av den fremtidige lønnsutvikling og utviklingen i folketrygdens grunnbeløp. Dersom selskapets lønnsutvikling er lavere enn folketrygdens G, reduseres ytelsene. Selskapet legger til grunn at lønnsutvikling avhenger av alder. En yngre medarbeider kan forvente høyere årlig lønnsvekst enn en eldre medarbeider.

Lønnsvekst er bygget opp basert på forventninger til reallønnsutvikling i Norge og til norsk inflasjon. Inflasjon inngår også som en del av renten. En økning i inflasjon vil således både påvirke økt lønn og økte renter. Dette vil normalt kunne redusere pensjonsforpliktelsen noe.

Reallønn er estimert for Norge og baseres i stor grad på makro-økonomiske fremskrivninger. Det er rådende enighet i makroøkonomiske miljøer at den bør være i området 1,5 til 2 prosent. Gjennomsnittet de siste 20 år har vært 1,9 prosent.

Reallønnsveksten korrigeres for alderseffekt, slik at reallønnsveksten for yngre arbeidstakere er sterkere enn for eldre arbeidstakere. En pensjonsordning har sjelden samme alderssammensetning som økonomien som helhet. Spesielt er dette tilfellet for Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdals pensjonsordning som er lukket for nye innmeldinger.

Inflasjonen vil på lang sikt ligge i området 1,5 til 2,5 prosent. Norges Bank har et inflasjonsmål på 2,5 prosent.

En økning i reallønn vil øke forpliktelsene. En økning i inflasjon vil øke lønn, pensjonsregulering og diskonteringsatts.

Inflasjonen vil på lang sikt ligge i området 1,5 til 2,5 prosent. Norges Bank har et inflasjonsmål på 2,5 prosent. KPI er satt til 1,9 prosent på linje med fjorårets forutsetning.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal styrer lønnsutvikling for ansatte basert på tariffavtaler og individuelle avtaler. Fra år til år kan det komme hopp i lønnsnivå.

Operasjonell risiko

Administrasjon av pensjonsordningene er overført til Gjensidige Pensjonskasse. Pensjonskassen har egne ansatte og gjør betydelige kjøp av tjenester fra profesjonelle leverandører av pensjonsadministrasjon og kapitalforvaltning. Pensjonskassen er underlagt egen intern kontroll. Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal anser den operasjonelle risikoen som lav.

Minstekrav til nivået på pensjonsmidler

Pensjonsmidlene må tilfredsstillende visse minstekrav definert i norsk lov, forskrifter og pålegg fra Finanstilsynet.

Dersom nivået på pensjonsmidlene blir lavere enn en nedre grense, vil Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal måtte innbetale ekstra pensjonsmidler for å dekke opp for den nedre grensen. Under visse forutsetninger vil også selskapets få tilbakebetalt pensjonsmidler.

I 2016 ble det foreslått en rekke endringer i norsk regulering. Det er ikke tatt vedtak om slike endringer ennå. En slik endring kan være at pensjonsmidlene i pensjonskassen skal underlegges et fonderingskrav på linje med Solvens II. Nivået på pensjonsmidlene går inn i en periode med politisk risiko.

Lave renter kan lede til at Finanstilsynet pålegger Gjensidige Pensjonskasse å senke renten fra 2 prosent til 1,5 prosent, eventuelt 1 prosent for nye opptjente ytelser. Selskapet forventer at det er høy risiko for at renten vil bli senket til 1 prosent dersom langsiktige statsrenter blir liggende på 1,3 prosent-nivået.

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal antar at et fortsatt lavt rentenivå i fremtiden og endringer i EU-baserte regler vil kunne medføre en økning i fremtidige tilskudd til den fonderte pensjonsordningen.

Privat avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal er som medlem i FNO tilknyttet AFP-avtale for sine ansatte. AFP er en tariffbasert pensjonsordning for ansatte i privat sektor. Ytelsen er livsvarig og kan tas ut fra man fyller 62 år, forutsatt at man oppfyller vilkårene i AFP-vedtektene. AFP er derfor en ytelsesbasert pensjonsordning.

AFP-ordningen bygger på et trepartssamarbeid mellom arbeidsgiverorganisasjoner, arbeidstakerorganisasjoner og staten. Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene til AFP-ordningen, mens foretakene som er tilsluttet ordningen dekker kollektivt 2/3.

Premien som bedriftene betaler til ordningen fastsettes slik at den er tilstrekkelig til å dekke løpende utgifter til pensjon og dessuten gi grunnlag for et opplegg av et pensjonsfond. Fondet skal gi tilstrekkelig sikkerhet for dekning av forventede fremtidige forpliktelser.

Premien utgjorde i 2016 2,5 prosent (2,4) av de ansattes inntekt mellom 1 og 7,1 ganger folketrygdens gjennomsnittelige grunnbeløp.

Pensjonsordningens administrator har ikke fremlagt beregninger som fordeler pensjonsordningens midler eller forpliktelser til de enkelte medlemsforetakene. Selskapet innregner således ordningen som en innskuddsordning.

Dersom pensjonsordningens administrator framlegger slike fordelinger kan det lede til at ordningen skal innregnes som en ytelsesordning. Imidlertid er det vanskelig å fremkomme med fordelingsnøkler som kan aksepteres av selskapet. En fordelingsnøkkel basert på selskapets andel av samlet årlig lønn vil ikke kunne aksepteres da denne nøkkelen er for enkel og ikke vil reflektere de økonomiske forpliktelsene på en adekvat måte.

Tall i tusen kroner	Sikret 2016	Usikret 2016	Sum 2016	Sikret 2015	Usikret 2015	Sum 2015
Antall aktive medlemmer	18	1	19	19	1	20
Antall pensjonister	15	11	26	16	11	27
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen						
Pr. 01.01	37.374	3.939	41.313	36.646	2.844	39.489
Korleksjon av åpningsbalansen			0	0	0	0
Årets pensjonsopptjening	787	179	966	711	179	891
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	111	25	136	100	25	126
Rentekostnad	1.034	101	1.135	900	66	967
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	-6.116	-300	-6.416	0	0	0
Aktuarielle gevinster og tap	-1.081	-158	-1.239	-121	1.539	1.418
Utbetalte ytelser	-1.272	-658	-1.930	-862	-627	-1.489
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	0	-93	-93	0	-88	-88
Virksomhetssammenslutning	0	0	0	0	0	0
Virkning av den øvre grense for eiendelen	2.027	0	2.027			0
Kursendringer i utenlandsk valuta			0			0
Pr. 31.12	32.864	3.035	35.899	37.374	3.939	41.313
Beløp innregnet i balansen						
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	32.865	3.035	35.900	37.374	3.939	41.313
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	-39.551		-39.551	-41.121	0	-41.121
Netto pensjonsforpliktelse/(pensjonsmidler)	-6.686	3.035	-3.651	-3.747	3.939	192
Virkelig verdi av pensjonsmidlene						
Pr. 01.01	41.121	0	41.121	41.032	0	41.032
Renteinntekt	1.139		1.139	1.010	0	1.010
Avkastning ut over renteinntekt	-1.438		-1.438	-59	0	-59
Bidrag fra arbeidsgiver		93	93	0	88	88
Utbetalte ytelser	-1.272		-1.272	-862	0	-862
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler		-93	-93	0	-88	-88
Overtakelse/oppkjøp			0	0	0	0
Oppgjør			0	0	0	0
Pr. 31.12	39.550	0	39.550	41.121	0	41.121
Pensjonskostnad innregnet i resultatet						
Årets pensjonsopptjening	787	179	966	711	179	890
Rentekostnad	1.034	101	1.135	900	66	966
Renteinntekt	-1.139	0	-1.139	-1.010	0	-1.010
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	-6.116	-300	-6.416		0	0
Arbeidsgiveravgift	111	25	136	100	25	125
Pensjonskostnad	-5.323	5	-5.318	701	270	971
Kostnader er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet						
Forsikringsrelaterte adm.kostnader inkl. provisjon for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	-5.323	5	-5.318	701	270	971
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel innregnet i andre resultatkomponenter						
Akkumulert beløp pr. 01.01.			21.353	0	0	19.877
Avkastningen på pensjonsmidler	1.438	0	1.438	59	0	59
Endringer i demografiske forutsetninger	-1.355	-163	-1.518	862	1.601	2.463
Endringer i økonomiske forutsetninger	274	4	278	-984	-62	-1.046
Virkingen av den øvre grensen for eiendelen	2.027	0	2.027	0	0	0
Akkumulert beløp pr. 31.12.	2.384	-159	23.578	-63	1.539	21.353

Aktuarielle forutsetninger	Sum 2016	Sum 2015
Diskonteringsrente	2,77 %	2,80 %
Lønnsregulering	3,10 %	3,10 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,10 %	3,10 %
Pensjonsregulering	0,00 %	1,90 %

Øvrige spesifikasjoner, tall i tusen kroner	Sum 2016	Sum 2015
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen	360	231
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til Fellesordningen for LO/NHO	198	185
Forventet innbetaling til Fellesordningen for LO/NHO	2	2
Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte pensjonsordningen neste år	-	-

Sensitivitet	Endring i pensjonsforpliktelse 2016	Endring i pensjonsforpliktelse 2015
10 % økt dødelighet	-3,50 %	-4,10 %
10 % redusert dødelighet	2,70 %	3,10 %
+ 1 %-poeng diskonteringsrente	-9,40 %	-10,70 %
- 1 %-poeng diskonteringsrente	11,30 %	13,60 %
+ 1 %-poeng lønnsjustering	5,20 %	5,50 %
- 1 %-poeng lønnsjustering	-3,70 %	-4,00 %
+ 1 %-poeng G-regulering	-1,90 %	-2,10 %
- 1 %-poeng G-regulering	2,40 %	2,50 %
+ 1 %-poeng pensjonsregulering	8,80 %	10,30 %
- 1 %-poeng pensjonsregulering	0,00 %	-8,80 %

Verdsettelseshierarki 2016	Nivå 1: Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2: Verdsett.teknikk basert på obs.markedsdata	Nivå 3: Verdsett.teknikk basert på ikke obs.markedsdata	SUM pr. 31.12.2016
Tall i tusen kroner				
Aksjer og andeler	0	949,2	0	949
Obligasjoner	29.109,1	8.305,6	0	37.415
Derivater	0,0	158,2	0	158
Bank	0,0	1.028,3	0	1.028
Sum	29.109,1	10.441,3	0	39.550,4

Verdsettelseshierarki 2015	Nivå 1: Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2: Verdsett.teknikk basert på obs.markedsdata	Nivå 3: Verdsett.teknikk basert på ikke obs.markedsdata	SUM pr. 31.12.2015
Tall i tusen kroner				
Aksjer og andeler	0	1.538	0	1.538
Obligasjoner	16.786	20.322	0	37.108
Derivater	0	1521	0	1.521
Bank	0	954	0	954
Sum	16.786	24.335	0	41.121

12. Skatt

Tall i tusen kroner	2016	2015
Midlertidige forskjeller		
Tap på fordringer	0	0
Driftsmidler	357	543
Pensjonsforpliktelse	3.651	-192
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	4.007	352
Estimatavvik pensjonsforpliktelse mot egenkapitalen	0	0
Sum midlertidige forskjeller over resultatet	4.007	352
Aksjer, andeler, obligasjoner og øvrige verdipapirer	-10.615	-13.525
Regnskapsmessige avsetninger	-1.427	-750
Andre forskjeller - sikkerhetsavsetning	11.087	17.786
Netto midlertidige forskjeller	3.053	3.862
Netto forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt)	763	966
Beregning av skattepliktig inntekt		
Resultat før skattekostnad	72.886	12.809
Implementeringseffekt ny forskrift	0	0
Estimatavvik pensjonsforpliktelser	-2.226	-1.476
Endring i andre midlertidige forskjeller	-2.979	2.626
Permanente forskjeller	-4.847	-556
Korreksjon tidligere år	0	0
Regnskapsmessig gevinst ved salg av aksjer	-5.810	-6.393
Tilbakeføring av verdired.finansielle omløpsmidler	-32.076	22.943
Aksjeutbytte etter fritaksmetoden	-6.603	-7.494
Tilbakeføring 3 % av skattefrie inntekter etter fritaksmetoden	179	192
Ikke fradragsberettiget rente på ilignet skatt	0	6
Ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt	0	0
Skattepliktig inntekt	18.524	22.655
Benyttelse av fremførbart underskudd	0	0
Mottatt konsernbidrag	0	0
Fremførbart underskudd	0	0
Betalbar skatt	4.631	6.117
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	4.631	6.117
Formuesskatt	642	542
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel inkl. endring skatt andre resultatkomponenter	2.029	-3.030
Implementeringseffekt ny forskrift (endring i skattesats)	0	-28
Korreksjon tidligere år	40	-99
Skattekostnad i regnskapet	7.342	3.501
Avstemming av skattekostnad		
Skattekostnad i regnskapet	7.342	3.501
Skatt av resultat før skattekostnad	18.221	3.458
Forskjell mellom årets skattekostnad og 25 % av resultat før skatt (27% i 2015)	-10.879	43
Forklaring på hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultatet før skatt		
Skatt av midlertidige forskjeller verdipapirer	542	-2.329
Skatt av permanente forskjeller	-12.660	1.559
Utsatt skatt/utsatt skattefordel ført via egenkapital	0	0
Skatt av ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt	0	1
Formuesskatt	642	542
Skatt andre resultatkomponenter	556	369
Skatt av feil tidligere år	0	0
For lite betalt skatt tidligere år	40	-99
Sum differanse	-10.879	43

13. Kostnader

Tall i tusen kroner	2016	2015
Forsikringsrelaterte adm.kostnader:		
Avskrivninger og verdiendringer	568	578
Lønns- og personalkostnader	14.334	19.360
Honorarer tillitsvalgte	740	740
IKT-kostnader	193	296
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	275	355
Andre kostnader	11.856	11.681
Avgitt kostnader knyttet til mottatt provisjon	-18.337	-22.935
Avgitt lønns- og personalkostnader salg	-3.873	-4.516
Avgitt øvrige salgskostnader	-3.334	-2.930
Avgitt adm kostn finans	-960	-956
Sum	1.462	1.673
Salgskostnader		
Lønns- og personalkostnader	3.873	4.516
Øvrige salgskostnader	3.334	2.937
Sum	7.207	7.453
Sum Forsikringsrelaterte driftskostnader	8.669	9.126
Spesifikasjon av revisors godtgjørelse:		
Revisjon	194	276
Attestasjonstjenester	0	0
Revisjon - rådgivning skatt	53	24
Rådgivning - annen rådgivning	28	56
Sum	275	356

14. Andre forsikringsrelaterte driftskostnader

Tall i tusen kroner	2016	2015
Kostnader knyttet til mottatt provisjon	18.337	22.935
Sum andre forsikringsrelaterte driftskostnader	18.337	22.935

15. Lønn og godtgjørelser

Tall i tusen kroner	2016	2015
Gjennomsnittlig antall ansatte	24	24
Lønn/godtgjørelse til:		
Daglig leder	1.381	1.257
Årets pensjonsopptjening daglig leder	159	89
Generalforsamling	261	229
Kontrollkomiteen	44	67
Styret	435	483

16. Bundne midler

Tall i tusen kroner	2016	2015
Skattetrekkskonti	1.793	1.782
Sum	1.793	1.782

17. Hendelser etter balansedagen

Det er ikke inntrådt noen vesentlige hendelser etter balanse-dagen.

Idrettsseminar i Molde og Kristiansund

Foto: Grafia Reklamebyrå, Einar Engdal

Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal hadde flere kunde-arrangement i løpet av jubileumsåret. På høsten ble det invitert til idrettsseminar i Bjørnsonhuset i Molde og Caroline Kino i Kristiansund. Prestasjonskultur, teambuilding, samspill og lederskap var temaer.

Kjente og populære norske profiler delte engasjert sine erfaringer og kunnskaper fra aktive idrettskarrierer som utøvere og trenere.

Gode råd og mye inspirasjon fant veien til de fremmøtte deltakerne i salen.

Kåre Geir Lio, håndballpresident i NHF og næringslivsleder delte sine erfaringer rundt det å være leder.

F.v. konferansier Jan Åge Fjørtoft, tidligere alpinist Kjetil Andre Aamodt, adm. dir. Vidar Skaar, Knut Hallvard Eikrem fra Akerakademiet, Sylfest Glimsdal fra MOI Skiskyting og Roger Finjord, tidl. landslagssjef fotball, kvinner.

Roger Finjord, tidligere landslagstrener for Norges kvinnelandslag i fotball, hadde fokus på teambuilding og «sjakten på det gode laget».

Kjetil Andre Aamodt, tidligere alpinist og toppidrettsutøver, ga mange råd og innblikk til «hvordan nå sitt potensiale».

Thorir Hergeirsson, landslagstrener for Norges kvinnelandslag i håndball snakket rundt temaet «laget og individet».

KPMG AS
Øvre veg 30
6415 Molde

Telephone +47 04063
Fax +47 71 20 27 27
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdal

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Gjensidige Forsikring Nordmøre og Romsdals årsregnskap som viser et overskudd på kr 63 873 873. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslo	Filvenum	Mo i Rana	Sterd
Aita	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodo	Knarvik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

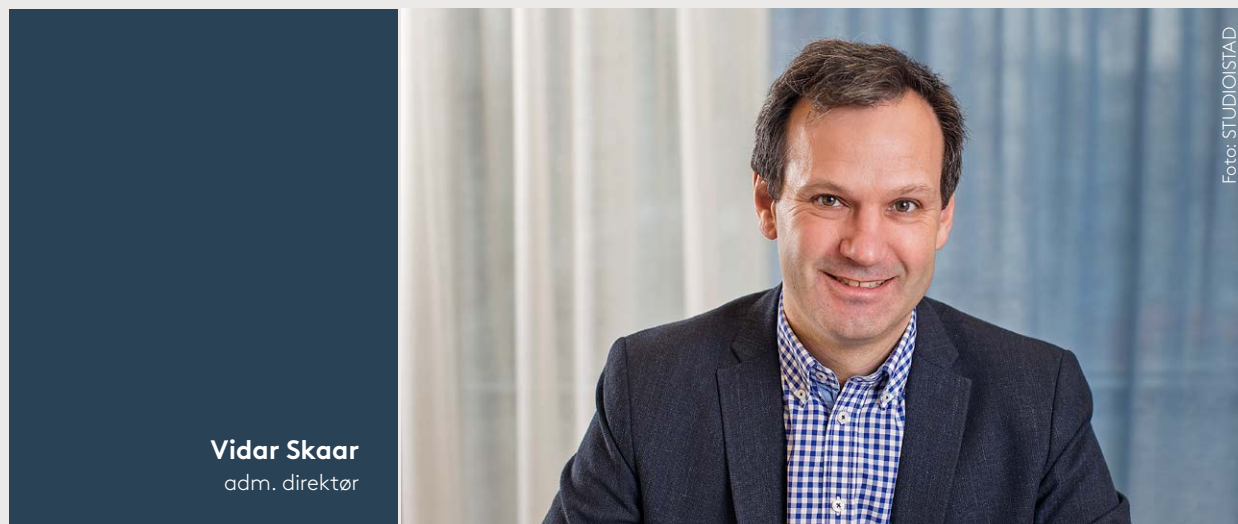
Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsikk i Norge.

Molde 7. april 2017
KPMG AS

Helge Kjetil Sandblåst
Statsautorisert revisor

Daglig ledelse

Vidar Skaar
adm. direktør

Randi Pedersen
salgssjef privat

Bjarne Sjøholm
salgssjef næringsliv og landbruk

Styrende organer

Kundevalgte

Jan-Egil Korseberg, *leder*
Torbjørn Rødstøl, *nestleder*
Martha Innerdal, Sunndal
Ola Trondsgård, Sunndal
Svein Magne Dale, Rauma
Olaf Hanseth, Nesset
Turid Hanseth, Nesset
Arne Inge Andreassen, Vestnes
Finn Arne Roaldsnes, Vestnes
Ottar Håvik, Midsund
Ann Elin Høgset, Midsund
Nils Erling Finnøy, Sandøy
Ingrid Sandøy, Sandøy
Olaug Bakkemyr, Aukra
Kjellaug Eikrem, Aukra
Hallvard Hals, Fræna
Birgitte Engen Dale, Fræna
Frode Angvik Jacobsen, Gjemnes
Borghild Neergaard Aarset, Gjemnes
Ola Krogstad, Eide
Oluf Magne Gaustad, Eide
Runar Myklebust, Molde
Hilde Øverland, Molde
Kristen Heggem, Molde
Erik Olufsen, Aure

Tove Kristin Monsø, Aure
Lars Olav Tunheim Valsø, Halså
Einar Nelvin Botten, Halså
Asbjørg Grønning Kanestrøm, Smøla
Randi Eines, Smøla
Jon B. Nedal, Averøy
Eli Johanne Westad, Averøy
Jan Emil Todal, Kristiansund
Randi Slatlem, Kristiansund
Roger R Aarø, Kristiansund
Dagfinn Jarp, Kristiansund

Ansattvalgte

Anna Fugelsnes
Øyvind Hansen
Stein Gunnar Jenssen
John Magne Kronborg
Helga-Kristin Sylte
Knut Bertil Øygard
Tor Ivar Bjørseth
Sylvi Anita Heggem
Kari Larsson
Anita Meland Lervik
Margaret Sandstad
Inger Margrete Settem

Styret

Fra de tillitsvalgte

Øyvind Panzer Iversen, *leder*
Olav Håkon Ulfsnes, *nestleder*
Linda Kristin Offenberg
Kristofer Reiten
Toril Hovdenak

Fra de ansatte

Rigmor Johansen
Øyvind Hansen

Valgkomiteen

Jan-Egil Korseberg, *leder*
Einar Nelvin Botten
Kåre Vevang
Randi Thomassen

Agnar Opstad
Eli Johanne Westad
Grete Skar Misfjord

Daglig ledelse

Vidar Skaar, Adm.dir
Randi Pedersen, salgssjef privat
Bjarne Sjøholm, salgssjef landbruk/næringsliv

Revisjon

KPMG AS, Molde

Definisjoner – faguttrykk

Følgende forklaringer er ikke ment som tekniske definisjoner, men for å gi en generell og grunnleggende forståelse av enkelte av de sentrale begrepene som er benyttet i årsrapporten.

Forfalt bruttopremie omfatter de beløp selskapet har mottatt eller har til gode som betaling for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt.

Reassuranse eller gjenforsikring er en avtale mellom et forsikringselskap og en reassurandør, der forsikringselskapet overfører en andel av en forsikring til reassurandøren. Dette er en metode for risikoavlastning, for å beskytte egenkapitalen.

For egen regning: Premier og erstatninger kan oppgis «for egen regning» (f.e.r.). Det vil si at det er gjort fradrag for reassurandørens andel.

Premieinntekt for egen regning: Summen av premie fra alle forsikringsavtaler i en gitt periode (betraktningssperioden). Dersom avtaleperioden for en forsikring avviker fra betraktningssperioden vil kun andelen av premie som sammenfaller med betraktningssperioden telle med. Premieinntekt beregnes ut fra når premien regnskapsmessig er opptjent, uavhengig av når premien er betalt.

Erstatningskostnader for egen regning: Erstatningskostnadene er summen av utbetalte erstatninger og endringen i erstatningsavsetningene i regnskapsperioden. Dette tilsvarer erstatningskostnadene for skader inntruffet i kalenderåret (inntrufne erstatninger) og endringen i tidligere års skader (avviklingsresultatet).

Skadeprosent uttrykker hvor store erstatningskostnadene er i forhold til premieinntektene.

Kostnadsandel uttrykker hvor store de forsikringsrelaterte driftskostnadene er i forhold til premieinntektene.

Combined ratio (CR) er et sentralt nøkkeltall i forsikringsbransjen, og viser forholdet mellom kostnader (både erstatningskostnader og driftskostnader) og premieinntekter i skadeforsikringsvirksomheten. Combined Ratio er lik summen av skadeprosent og kostnadsandel.

Underwriting er den risiko- og prisvurdering som gjøres ved etablering av en forsikringsavtale. Underwritingresultatet er resultatet av forsikringsvirksomheten, og inkluderer ikke resultat av finansielle investeringer.

Solvens er et uttrykk for kredittverdighet, og uttrykker forsikringselskapets evne til å håndtere sine forsikringsmessige forpliktelser.

Solvenskapital: Tellende kapital beregnet etter Solvens II-regelverket, gjeldende fra 2016.

Solvensmargin: Tellende kapital over regulatorisk kapitalkrav ihht Solvens II-regelverket.

Egenkapitalavkastning før skatt: Resultat før skattekostnad som prosent av gjennomsnittlig egenkapital i perioden.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie: Regnskapsmessige avsetninger som dekker premie som er forfalt, men ikke opptjent, erstatninger som ventes å påløpe og forventede kostnader knyttet til å avslutte inntrufne skadesaker.

Brutto erstatningsavsetning

Regnskapsmessige avsetninger som fremtidige erstatningsutbetalinger for skader som er inntruffet til og med balansedatoen. Avsetningen omfatter både skader som er meldt selskaper (RBNS) og avsetning for skader som er inntruffet men ikke meldt (IBNR).

RBNS: Reported But Not Settled

IBNR: Incurred But Not Reported

Sikkerhetsavsetning

Premie- og erstatningsavsetning skal dekke selskapets fremtidige erstatningsutbetalinger på inngåtte forsikringsavtaler. Sikkerhetsavsetningen er en avsetning som skal beskytte selskapets økonomi mot en uforutsett utvikling i erstatningsutbetalingene. Summen av premie-, erstatnings- og sikkerhetsavsetning skal med minst 99 % sannsynlighet dekke selskapets forpliktelser på balansedagen.

Avsetning til naturskadefondet: Driftsoverskudd fra den obligatoriske naturskadeforsikring skal avsettes til et eget Naturskadefond. Avsetningen kan bare brukes til erstatninger etter naturskader.

Avsetning til garantiordningen: Avsetning til garantiordningen skal gi sikkerhet for at de sikrede etter direkte skadeforsikringsavtaler inngått i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

175 år
1841-2016

Hovedkontor

Gjensidige Nordmøre og Romsdal

Frænaveien 16, Amfi Roseby Vest
PB 2015, 6402 Molde
e-post: nordmore.romsdal@gjensidige.no
Telefon 03100
Telefaks 71 21 68 01

Avdelingskontor

Nedre Enggt. 14, 6509 Kristiansund
Telefon 03100

gjensidige.no/nr

facebook.com/gjensidigenr

LOKAL TRYGGHET GJENNOM 175 ÅR